

309385 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 5. చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ జనవరి నెల 4 వ తేది శనివారము
సంపుటము. ౫ కాళియు క్క నా మ సం వ త్స ర పా ష మా స శు క్ల ద్వి తి య ౨. సంచిక ౨౨౬

సుందరము ! లాభకరము !! ఉపయోగము !!!

అందమైన 1919 క్యాలండరు

పంబదినెల 15-వ తారీఖు నుండి జనవరి నెల 31-వ తారీఖు లోపుగ
మా మందులను 6 రూపాయలకు నొకేసారి గొనువారలకు
ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు నహా 0-6-0.

మొత్తముగా గొనువారలకు ధర కన్పించి యున్నదగును.

వి. పి. క కాక, ముందుగా చీట్లు కంపెనీవారికి క్యాలండరు చేరదన్నచో మా జవాబువారి యందడదు.
కోలది ప్రతులు మాత్రమే ముద్రింపబడినవి. కావలసినవారు వెంటనే తెప్పించుకొనట యుక్తము.

తామర తైలము పండ్లపాడి మోహనితైలము
డబ్బీ 1-కి 0-6-0 డబ్బీ 1-కి 0-2-0 సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపదము

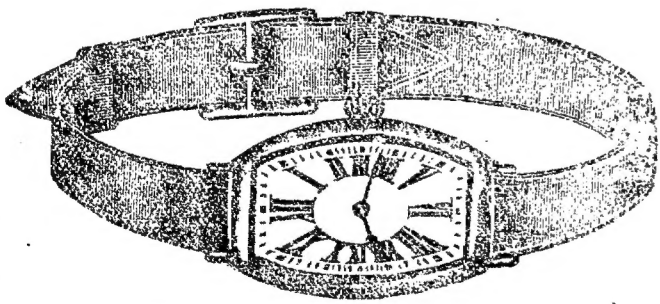
దగ్గు, కైత్యము, కడి శెము, రొమ్మువడి శెము, తలనొప్పి, వాయువునొప్పులు, పోట్లు,
బెలుకులు, చిల్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.

ఒక్కడబ్బీతో పెరు 0-1-0; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-6-0. పోట్లఖర్చులు కేలు.

అమృతాంజనం డిపో, } 109, ఫ్రేజిరోడ్డు, బొంబాయి.
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఒక నిమిష మాలస్యమైనను !

ఒక గంట ఆలస్యమైనట్లే !

ఎలక్ట్రా వాచీలు

క్షణమైన తేడాలేక పని
చేయును. ఏ దేశమందున్నను ఏ
స్థలమందు యుంచినను సరిఅయిన
గంటలను తెలుపును. భూసైన్య
ములకును, వావికాదళమునకు,

(1049)

వ్యాయామక్రీడాకరులకును అనుకూలించును.

గడియారములు పెక్కురకములు మా వద్ద గలవు. నమ్మకపైనవి. చాల స్వల్పధరలు.
సాగునైనట్టియు, అందమైనట్టిన్ని సరియైన కాలమును చూపునట్టిన్ని గడియారములను సప్లయ
చేయుగలవారము. జేములో వేసికొనుటకును, మోటారుబండ్లకును, వేటకును, ప్రయాణమున
కుపయోగించు గడియారములు కలవు.

అందఱివద్దను దొరకగలవు.

వజ్రంట్లు:— జి. ఇ. సంపత్ శెట్టి అండుకో, ఎస్. స్టేషను, మదరాసు.

మలయ చందనము

(251) పెగోగమునకు కువారమా
నుందు పుచ్చుకో నామన్నట్లు ఎనకికిని
తెలియదు. పండ్లము వేయ. పిచికాకి
మున్నగు కనిపించికిల్లల పడలేదు. ఇచ్చ
మైన మా మలయచందనము ఎలుపు
తెలుపు, పచ్చ అను మూడు విధముల
పెగోగమును మూడురూపలలో మామూలు. డబ్బీ 1-కి 2-0-0
గంధర్వపార్శ్వసి, రాజమండ్రి.

A BEST OPPORTUNITY.
REDUCTION SALE.

FOR
THE CELEBRATION OF SUCCESS
of our Glorious Emperor and his allies in
The Great European War.

The following books of our publication
will be sold at reduced priced at the rate of
25 per cent. Less than the original cost
(Postage etc., Extra for all Books)

Mr. G.W.M. Reynold's Novels
Big Type Editions.

	Rs. A.
1 Mary Price or The Memoirs of a Maid-Servant in 3 Vols.	5 0
2 Bronze Statue or the Virgin's Kiss in 4 Vols.	2 0
3 Loves of the Harem, A Tale of Constantinople. 4 Vols.	3 0
4 Rosa Lambert or Memoirs of a Clergyman's Daughter in 4 Vols.	3 0
5 Margaret or The Discarded Queen in 4 Vols.	3 0
6 Canonbury House in or The (Queen's Prophecy) 3 Vols.	2 4
7 The Mysteries of Old London or The Days of Hogarth. 3 Vols.	2 4
8 Pope Joan or the Female Pontiff in 3 Vols.	1 12
9 Faust—A Romance in 2 Vols.	1 8
10 Mary Stuart or Queen of Scots	1 4
11 Soldier's Wife in 2 Vols.	1 4
12 The Seamstress or The White Slave of England in 2 Vols.	1 0
13 Robert Macaire or The French Bandit in England in 2 Vols.	1 0
14 The Young Fisherman or The Spirit of the Lake. Complete.	0 10
15 Mysteries of Paris by Eugene Sue in 2 Vols.	1 0

The above reduction will be allowed only
for orders received from the 15th December
1918 up to 15th February 1919.

Apply to:—

The SUPERIOR WATCH CO,

536 Post Box 167 (A) Madras. E.

లోక ప్రసిద్ధి చెందర జపులిదిమములు.

సరసమైన వెలు!! చాయకు ఉత్తరవాదము!!
సాగమైన వెలుగును కొలను గల కంచి పట్టాచీరలు.
రూ 30 లు మొదలుకొని రూ 50 లు వరకు, పట్టాచీరలు
రూ 2 లు మొదలుకొని రూ 5 వరకు. హామెమూల చీరలు
మొదలగు జపులిదిమముల క్రింది చిత్రములకు వ్రాయును.
1-00 షక్తల్ అండ్ కంపెనీ, కంచి.

కుంకుమపువ్వు:—మాయక్క నూర్పువమాక్క

గల కుంకుమపువ్వు వెల కన్పించబడినది. కావలసినవారు
వెంటనే తమ అద్దెలను కిక్కిరు చేయించుకొని నూతన
సందర్శన క్యాలెండరు కొరడాని పొందు తుదితము. (1897)
ఎస్. నారాయణ అండుకో, 21 వాళ్ళుమేటిపి, పోర్టు, బొంబాయి.

ఫౌన్ టెన్ డేనాలు : వెండి సామానులు.

బ్లాక్ బద్ద రూ. 8-12-0, వాటర్ మాస్క్ 7-3-0, సేఫెటి వాటర్
మాస్క్ 11-0-0, స్వాస్ 7-0-0, సెల్ఫ్యా(210)4-0-0, మంచి
గడియారపు వెండిగొలుగు 6-8-0, బటన్ (4) 1-12-0, చేతి
బటన్ 1-12-0, వరస్ట్రో, లక్ష్మీ మెడల్ 2-8-0 క్వి ప్సు 1-4-0.
R. K. Nathan & Co., Triplicane, Madras.

అత్యంత ప్రసిద్ధి అవతేవ్యాము.

జీవోద్ధానము కర్తవ్యమునకు చేసి పర్యాయము మార్చిం
చి కలమునా కడిగింపి యున్నకేనునము శేరి శేరి వారి
చేయిల చోగొట్టును. గెదెరును చట్ట చేసి కేరీరమునకు
తేనుము కలిగించును. దీర్ఘదాయ, భేదము, తలకొప్పి,
సామూహ్యుని హింసలనునానిన కిచ్చక నివారించును.
(219) ఇక్కడ డబ్బీ 1-కి రూ. 2-0-0-0.
వైద్యకౌశ్య మునీశ్వరి గోవింద్రి,
అత్యంత ప్రసిద్ధి గొనువారలకు, 187, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

మస్తిమనస్సు

జలలుచూడగలిగి ఆధ్యాత్మిక సన్మానసంగ్రహము

(మూ ప్రత్యేక విలేజ్ వర్తమానం)

ధర్మ, నవంబరు 2:

టర్కీ దేశము విశవమున ముసల్మానులకు గల భయము గూర్చి తెలుపుచు, అధ్యక్షుని లిఖితపత్రము:—టర్కీ దేశము ఖాళీదేశ వివాదములకు మహమ్మదీయులకు యెక్కువ ప్రమాదకరముగ వున్నది. ఏలనన, ఆ దేశమును వివాదే కాల్చి ఖాళీ, ఇస్లాము చరిత్రపరచే సంరక్షణము మున్నగు సచర్య లాభాలపడెనున్నది. భూభాగమున బ్రిటిషు రాజు నీతి ఫలితములకు కార్యముల నెల్ల మరపుచుండియు. కాని, పాలిటమీద రాజధాని నీయియ్యాలనుకూలే వినియోగించి, దేశచరిత్రను యుద్ధాధ్వనమున క్షయింపించుట సమంజసము కాదని బ్రిటిషు రాజులీదేవులకు దెలుపవలసినసయము మాన న్నుమొనరి. మహమ్మదీయ సైనికాధికారులకు ఆంధ్రము మొం దిం చుట కులన రాజధాని భావనములకు భారతదేశపు మహమ్మదీయుల మనోభావములు నైతము మార్పుకొనునని నేరే దెప్ప నవసరము లేదు. త్వరలో సమావేశము కానున్న సంఘ సంఘమున భారతదేశమహమ్మదీయుల కెట్టి పాత్రోద్యమము లేకపోవునము, తమూలమున శ్రీ సార్వభౌమని బ్రజలకు కాపాడవలయు గృహింపకయే ఆనేక ప్రధానవిషయములు ప్రవృత్తము లగుటయు తటస్థింపట విచారదాయకము. బాధ్యులగు బ్రిటిషు మంత్రులు పరికిత నాక్యము లుత్ పాత్రోద్యమకరములగ లేవు. ఇంతే గాక, టర్కీ దేశము పాలిటమీదలకు పరిపాలించుటయు తన ఆసక్తికరము చూపెనము, ఆ దేశవిషయమై మిక్కిలిమందలి వారు యోచించెదరనియు రాలర్తు సెలవిచ్చియున్న తెలిసి గుం డెను. కాని, వారిలీ దేశముల నేలయలలో ఆంగ్లదేశము మార్చి ము విభాగితపాద్యమును జూపినదా? నాచాలియు, కార్యకూల్యములు అంగీకరింప న్యభావం కావచ్చును. కాని వారు భారతదేశములోనేన కార్యములనున్న చరిత్రకారు లెల్లు వ్రాయుచున్న యెరుంగురా? బ్రిటిషుపాలనము క్రింద భారతదేశము ఆధిభౌతిక సంపత్తియును వెనుకబడిపోయి నది. ఇందులకు రెండు కారణములుగలవు: (1) భారత దేశపు ధన సంపత్తిని బ్రిటిషుపాలనము వెంపొందింపలేదు. (2) ఈ పాలనావిధానసహాయమున దేశమందలి ధనమంతయు విదేశములకు వెంపొందినది. పిమ్మట ఆధ్యక్షుడు స్వపరిపాలనా కార్యకరణచూర్చి మార్పుచేయి. పిమ్మట,

హిందూ మహమ్మదీయ సమ్మేళనము

గూర్చి యువనస్థింపురు హిందువులు, మహమ్మదీయులకు జాతి యభిప్రాయములు యీ కెందు సంఘములకును గౌరవవిహీనకరములైన సాదరి ఆరాటలచూపు యున్న గునవి యీ రెండు సంఘముల! సుకావేళకరములు. విద్యా విహీనులగు వీరు అవ్యవస్థాపక భారములతో వర్తింప జాలక పోవుటయు దాకర్మ్యమేదీ ముత్యము. ప్రభుత్వమువారు మహమ్మదీయముల సంరక్షణమున కెట్టిప్రయత్నమును చూప లేదు. ప్రస్తుత స్థితిగతులను మహమ్మదీయుల నేక కక్షముల పాలగుచున్నాడు. కలకత్తా అల్లరులగూర్చి మాట్లాడుచు, యీ విషయముగూర్చి అధికారులు తెలుపు విషయములకు భిన్నమగు విషయములకు వెలివిచ్చిరి. కాని, యిందలి నేర గులను క్షమింపకపోవుటయే గాక, ప్రజలను హింసించిన వారికి బహుమానముల నొసగుటలను ప్రజలు ఆశ్చర్యము నను లగుచున్నారని వీరు నుడిచిరి.

మస్తిమనస్సు నిర్బంధితులు

పిమ్మట మహమ్మదీయ నిర్బంధితులగూర్చియు, అందు ముఖ్యముగ మహమ్మదీ, మోతాలీ సోదరులగూర్చియు యువనస్థింపురు, హేతుగాన, మహమ్మదీయభావము లతి తీవ్రమగు నున్న వనియు, యీ విధానము వలన దేశమునందలి బ్రిటిషు పాలనమునకు దేవులకరుణ నుండు నో అను విషయములను ప్రభుత్వమువారు యోచింపకలేదు. ప్రభుత్వమువారు మహమ్మదీయులను నెవ్వరిగ నిరాకార్యములను జేయుచున్నాడు.

కాల్చిఫలు

సమస్యను గురించియు, ఇస్లాము పరిశ్రమదేశముల గురించియు వీరిల్లు పలికిరి:—ఈ సమస్యలగూర్చి యచ్చట సభకు విచ్చేసిన మాటలనా చర్చింపవలసియున్నది. కాని

యీ సమస్యను ప్రభుత్వమువారి కొక విషయమై తెలుప వలసి యున్నది. కాల్చిఫలు, పరిశ్రమ ప్రదేశములకు సంబంధించిన విషయములలో ముసల్మానులకు నుత్తరము ముఖము నున్నది. మన ఆశ్చర్యములను తెలుపుటకు తగినవారలు నియుత్తులగుట లేదు.

ముసల్మానులు రాజధానియందు స్వాధీనముతో వర్తింపుచున్నాడు. కాని, వారి కార్యములు తమ మతభావనలకు భిన్నములగు నుండవలయునని వద్దకి నై వీరు ఒకరింతురు. ఒకవేళ, దైవోపదేశములను, రాజ్యాధిపతి సంఘము మేర్పడుచో, నిజమగు ముసల్మానులు తన పాత్రములనైన గోల్పోయి దైవోపదేశముల నే ఆనుసరించు నని ప్రభుత్వము వారికి తెలుపవలసియున్నది.

ఇస్లాము భావిని.

భారతదేశమందలి మహమ్మదీయులకు ఇస్లాము భావిని అంధకారబంధము యున్నది. ప్రపంచమందలి మహమ్మదీయాధికారులు విచ్చిన్న మైన కొలదియు, భారతదేశ ముసల్మానుల రాజకీయపాత్రములకు తగ్గున. టర్కీ దేశపు భావిని నామ నిరాకరణమున్నది. ఇదివరకు టర్కీ దేశమునెవల పాత్రోద్యమములకు గల భావములు మెత్తి గొనవుటలేదు. పాత్రోద్యమదేశము కక్షుత్వము అనాదియైయు ఆంధ్రము నొందలేదు. టర్కీకి ఇతరపాత్రుత్వదేశములకు విధేయములగుట. ఈ దేశములకు భిన్న నాకరణములగుట. కావున, ఈ అంశములను గైకొని టర్కీ దేశవిషయమును సంపూర్ణముగ నిర్ణయించుటకు పాత్రోద్యమ ప్రయత్నించుటయు దాకర్మ్యములేదు. కాలము గడచింకొంది భారతదేశమునందలి

ముసల్మానుల స్థితి

సంధ్యకునున్నది. మనము దైవసహాయమునే ఆధిలపింపవలెను. ఇతరసంఘములతో కలనములను వరులకొని, అవసరమగునపుడు వారి సహాయము నుపేక్షింపవలెను. మనము ప్రపంచమున మిక్కిలి వజ్రబలగల నిరంతుకాధికార వర్గము నెదుర్కొనవలసి యున్నది. ఇట్లును మహమ్మదీయతర్యు సహాయమునకు ఆపేక్షజేయుట. ఈ సమస్యను ధర్మగతిగి, అంకిత కలనములను తెల్పుచునక, మన సోదరులతో నైకమిత్రమును వెంపొందింప వలెను.

రామకృష్ణ విద్యాధిగృహ నివేదికము:—1918

సంవత్సరపు నివేదికము ముగింపబడినది. ఈ గృహముయొద్దయింబిలోనున్నది. జనవరి 1-న తేదీయందు 30 మందియు, సంవత్సరాంతమున 37 మందియు విద్యార్థులు నివసించుచుండిరి. వీరికి మతవిద్య నైతికవిద్య హిందూ ఆచర్యముల నకన బించి బోధింపబడెను. ఈ గృహమునందలి ఒక విద్యార్థి ఇంజనీరుగ కళాశాలకు నుత్తముగ విద్యార్థి నైద్యకళాశాలకు మంపబడెను. ఈ గృహమునందు మున్నగు టెపురైటింగు నేర్పబడుచున్నది. విద్యార్థుల ఆంగ్లము బాగుగనున్నది. గ్రంథాలయమున 1100 గ్రంథములుగలవు. వీనికి స్వంతభవనము నేర్పరచుటకు చాలచుంది ఉదాహరణలు లభ్యమైంది. వీరిలో అల్లాది కృష్ణస్వామ్యులగునా ప్రత్యేకముగ పేర్కొనదగిన వారు. ఈ గృహమును వారు చేయుచున్న కార్యము మరులప్రకటనము. ప్రజలీ సంస్థాపనమునకు తగినసాయము చేసు గోరుచున్నారము.

చోటుచేయించు: అంగ్లయండియన్ (దేశ) అందు రెమిట్ కంపెనీ నెం. 155, నామ్యామినీను సిటీ, బొంబాయి. ముద్రాకు చేయించు:—మోహన్ ప్రభుదాస్ ప్రసాద్, వైశాల్యాచార్య, బొంబాయి.

GET GOOD SIGHT.

by removing the cause of bad sight. Don't commit the common error and take to spectacles as the only remedy for eye-trouble-they will correct your sight, but what you want some thing to cure your eyes, viz—the Actina Treatment. Actina has succeeded where specialists had failed, simply because it assists, and not opposes, Nature. It is essentially a natural treatment and the hundreds of testimonials are proof that it is a successful treatment. To use it is simplicity itself remove the two screw caps from the Actina Instrument releasing the powerful vapour which applied to the eyes and inhaled through the mouth and nostrils, sets up and maintains a good circulation in all parts of the eye, removes congestion and restores the organ to perfect health. It is an unequalled cure for all eye troubles, such as Iritis, Cataracts, Granulations, Sore Eyes, Ulcer, Opacity, etc., etc. Invest Rs. 25-8 in an Actina and save specialists' fees. Valuable booklet entitled "Prof. Wilson's Treatise on Disease" containing particulars of Conditional Trial Offer and convincing testimonials post free from Actina H. P. Sole Agency, Batavia (India).

The Actina Way.

TAKE THE OFFENSIVE AGAINST CATARRH.

Many people are inclined to neglect this disease in its early stages—don't commit such an error! Catarrh give rise to many diseases such as—Bad Sight, Deafness, Hay Fever, Asthma, Bronchitis, Sore Throat, Influenza, etc. To effectively cure and Catarrhal disease you "must remove the Catarrh and that is what most remedies fail to do. The Actina Treatment gets right to the root of the trouble and the powerful vapour courses through even the minutest nerves and blood-vessels in direct contact with the affected membranes, removing the congestion, and restoring healthy circulation. Invest Rs. 25-8 (plus postage, etc.) in an Actina and save specialists' fees. Valuable Booklet entitled "Prof. Wilson's Treatise on Disease," containing particulars of our Conditional Trial Offer and testimonials, post free from Rai B. S. Bhandari, M. A., Batavia (India). (669)

ACTINA NATURAL TREATMENT.

Actina Cures Deafness.

Not merely improves the sense of hearing temporarily as do Electrophones, Ear Drums, etc., but really cures the disease permanently. The secret of Actina's success is that it removes the cause of the disease and that is where it differs from all other treatments.

The principal cause of Deafness is Catarrhal Inflammation of the throat and middle ear and until this is removed the hearing cannot be restored. The powerful vapours emanating from Actina, inhaled through the mouth and nostrils and applied to the eye, course through the delicate nerves and blood-vessels, removing Congestion, stimulating and invigorating and restoring the organs to their normal healthy activity.

Actina is the surest, simplest and most natural cure for Deafness and is just as effective in other Catarrhal diseases, such as Eye Troubles, Hay Fever Asthma, Bronchitis, Headache, Sore Throat, Influenza, etc. Costing only Rs. 25 8 (plus postage etc.) this wonderful instrument should find a place in every home. Booklet entitled "Prof. Wilson's Treatise on Disease," containing useful health advice and full Particulars of our Conditional Trial Offer, post free on request. Write to-day to Rai B. S. Bhandari, M. A., Batavia. (India)

Natural Actina Treatment.

Mr. PATEL'S BILL HEALTH FOR A POSTCARD

If you suffer from Functional Weakness, Exhaustion and Impotency, take the first step to health by sending for the Free Descriptive Booklet which describes Dr. Bier's Principle of Obstructive Hyperaemia, and its practical application known as the Erectruss. The Erectruss Treatment has cured where other methods had failed and a perusal of the Booklet will make it clear to you why Erectruss has superseded all other remedies. Erectruss has been aptly described "as an aid to Nature"—the actual cure being effected by an "excessive accumulation of the blood in the diseased part," the Erectruss being the means by which the desired accumulation is obtained. This method is essential "Natural"—that is why it has performed such miraculous cures. Write for Booklet by next post to Erectruss (A. P.) Bureau in the East, Batavia (India).

DR. BIER'S ERECTRUSS.

భారతజాతీయ మహాసభ

అయిదవ దినచర్య

[మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి యొద్దనుండి]

శిల్పి, డిసెంబరు 31:

విషయనిర్ధారణ సంఘసమావేశమునందు హాజరైనవారు ముఖ్యమంత్రిగారు రాత్రి 10 గంటలకును జరిగినది. ఇంగ్లండునకు కాంగ్రెసుపక్షమున ప్రతినిధులను బంపు విషయమై విశేష చర్య జరిగినది. చక్రవర్తిగారి ఫలము నేటి సమావేశమునందు కృతము గాగలదు. జాతీయమహాసభా చాత్రమునందు మాండ్రేట్ల పూర్వము ప్రారంభమైన నూతనముగ ము దినదినప్రగల్భమానం బగుచున్నది. ఆవిజయముగా రతలం దించిన రాజకీయాంధోళనము దినదినప్రగల్భమానమై శిష్యులను గురువులను జేసినది. యువజనవర్గము భావోద్వేగభరితమై సంపూర్ణవేగముతో స్వరాజ్యవాదనమును గొరుచున్నది. చుట్టూ పనులను గలవారు రాజ్యాంగరథవేగము నాపుటకై ప్రయత్నించుచున్నారు. వృద్ధనాయకులు భీతావహాచిత్తులై నిర్బల్యులై రథము విరుగునని భయపడుచున్నారు. యువజనవర్గము స్వరాజ్యరథభార వహనమును బూతుకొనవలసిన సమయ ము గన్నుముగా గున్నది. ఈ ద్వేషము ఈ జేకము అనుభవ రహితము సత్వర ఫలసాధనాభిలాష విభర్త్యులగుట బరిణమించిన వివేచితులు లేదు. రాజ్యాంగ జ్ఞానోపబద్ధికి స్వరాజ్యాధిస్థానము నకు వరమసాధనము ఇది యే రాజమార్గము. సంకీర్తనాత్మకము కాన్వేషిద్ధికి ప్రయోజనకరము గాదు. జాతీయ మహాసభయందు జరుగుచున్న భావపరివర్తనము భారతజాతీయ ప్రసరమునందు గలుగించుచున్న దుఃఖవేదనను కుఠాభలమును కృతము చేయుచున్నది. యువజన వృద్ధులయువలను నూతన యుగ వికాస మాతమీరి చిఠ్ఠులు సకలమును లేజో నుయమై అనందప్రసాదమై చైతన్య కృత్యంలై శోభాయ మనమై విరాజిల్లుగలదు. అనిర్వచనీయమైన జాతీయ శోభకీర్తియే మార్గము. గౌరవబద్ధులు విడుగులు భయంకరము లైననా ఆపాద్యయకరమైన వృష్టిపాతమునకు కుద్రలక్షణములు. ప్రచండోద్వేగమును భావిప్రకాంత శిల్పికి శుభనూచకము.

పండిత రాంభరణదత్తు చొదలి:

పంజాబురాష్ట్ర స్వపరిపాలన విషయము:— పాంచాల రాష్ట్రమునకు సంస్కరణ ప్రయోజనము 1857 రాష్ట్రములతో సమానప్రతిష్ఠితి గల్గింపవలయును. అన్ని రాష్ట్రములకు వెంటనే సంపూర్ణ స్వపరిపాలన ముసంకలయ నని తీర్మానింపబడినది. మా కత్తులు సామ్రాజ్యమును రక్షించుచు, అట్టిప్రకాశవంతముల స్వపరిపాలనమును కల్పింపాలి? అన్ని రాష్ట్రములందును పంజాబు, పంజాబు భాగ్యమునకు ప్రత్యి కెక్కినది. హిందూ మహమ్మదీయులు సోదరభావముతో మెలంగుచున్నారు. ఆనేక కారణాలను విద్యాలయములను స్త్రీలు పురుషులు స్వీయధర్మమును వ్యయముచేసి పోషించుచున్నారు. పంజాబునందు జరిపించారులు లేకపోయినను ప్రజలు విశేషశుక్తులై సుఖించుచున్నారు. పంజాబు క్షేత్ర సంపన్నమైన రాష్ట్రము. అత్యంతమంది పంజాబీలు పరాసు రం రంగములందు సామ్రాజ్యమునకు ప్రాణముల సమర్పించిరి. మితవాదులైననా జాతీయవాదులైననా భారతీయులందరను పంజాబు సద్గుణములను గ్రహించి స్వపరిపాలనమున కర్హత గలదని మీరు నిర్ణయించుటకు వేచుచున్నారు.

భీగతుగారు:

నేనీ తీర్మానమునకు సంపూర్ణమోహము నొసగు చున్నాను. బంగాళము విరమైన పంజాబు భారతమాతకు భుజము. బాహువులునుమిడించిన రక్షణము గున్నాద్యము. హిందూజేత రక్షణమునకే కాకను లోకరక్షణమునకు పంజాబుతోడ్పడినది. మెచ్చునట్లు మాంతుగుగాదులు లేఖన రాజ్యాంగ సంస్కరణ విషయమును గురించి ప్రకటింపిరి.

పంజాబేనిధమున నితర రాష్ట్రములకు వెంటకబడి యున్నదో విచారించు. పంజాబు నాగరికత యంతయును స్వదేశీయము. అజరతరాయి ముస్లింము హిందూము మొదలగు దేశ భక్తులకు జన్మస్థానమైన పంజాబీ తెలులనర్హులు. దెబ్బలు బిడుకు ముములు లాభములు పొందుట కితిరులును వసంగకము.

సర్దారు సంతసించు:

ఈ తీర్మాన మనవరము. అన్ని రాష్ట్రములకును స్వపరిపాలన మనవరమని తీర్మానింప బడినది. లోకరంగముగ

మొక సంగతియును తేలీల వెతక నొక సంగతియును జరుగుచున్నది. స్వదేశీ భాగాగారములు విద్యాలయములు పంజాబునందు గలవు. 1918 సంవత్సరం రంభమునందు ద్రవ్యము గావలసినపు డధికారము లోరిక ననుసరించి ప్రజలను ధనమును సమర్పించి. ధనమును ప్రజలను గోరిన సర్వమై కేటా ఓడ్చెయరు పంజాబు సంస్కరణముల కన్నముని చెప్పి. ఆ అనందోద్వేగ పూర్వము పంజాబు స్వపరిపాలనమును గలిగియుండెను. పాలకులు వారి రక్షణభారమును వదిలి రక్షణభారమును మాతము చేయవలయునని కోరుచున్నాడు. పంజాబీలు చేతులు ముడుచుకొని కూర్చుండకు సంస్కరణములకై విశేషాంధోళనమును చేయవలసియుండెను. మీ ధర్మమును మీరు నిర్వహించిన సర్వేశ్వరుడు తోడ్పడగలను.

మోహిసిక్ మో:

పంజాబునకు స్వపరిపాలన ప్రధాన మనవరము. ఆరంభద్యయందు రెండవస్థానమునందున్నది. రాజ్యాంగాంధోళనమునందు వెంటకబడి యుండలేదు. వారికి నీటివట్టమును రద్దుచేయటయందు కృత్యమైనది. భిన్నరాష్ట్రముల ప్రతినిధులు పంజాబునకు నికర రాష్ట్రములకు లభించగల స్వపరిపాలనా విధానము సంప్రాప్తమగుటకు వారి కేంద్రీకీకరణములను వినియోగించుటకు వేచుచున్నారు.

జవాదిలాల భౌగ్గపులు:

ఈ విషయమై నేను పంజాబు శాసనసభయందు దొక తీర్మానమును ప్రతిపాదించితిని. కాని అధికారులు పంజాబును వెంటకను నుంచుటకు జూరుచున్నారు. రాష్ట్రములకు భేదమున్నను పంజాబు మొదటితరగతి రాష్ట్రముగ బరిగెడించుట కష్టమగును. మాన్యుండ్రేట్ల పంజాబు విశేషమైన వృద్ధి బొందినది. పంజాబు భగవతాతర రక్షకభుజము. పంజాబు ప్రతిగ్రహ వర్తమానసంక్రామమునందు విడితమైనది. అన్ని విషయాల యొద్దద్రవ్యమునకు సహాయముచేసినది. ఈ కారణముల వలనను పంజాబునకు పెద్దరాష్ట్రములకు సంప్రాప్తముగా గల సంస్కరణముల సంప్రాప్తము గావలసియున్నది.

ముజందారు:

నేను పంజాబునందు 33 సంవత్సరములు నివసించితిని. పంజాబు ఆర్యులకు జన్మస్థానము, ప్రథమ వివాసము. దునువు పంజాబు నాగరికతకు నిలయముని తెలిపెను.

గురుగోవిందు, దయానంద సరస్వతి:

హరిద్వారు, జలంధర విద్యాలయములు వారి త్యాగమునకు నిదర్శనములు. పంజాబీ జేతము నాదికాలమునండి యును రక్షించి. వారు కృతస్మిద్ధముగ దగియున్నారు. బ్రిటీషు సుపరిపాలన వారి వివర్ధులకు జేసినదా? వారెవ్వరిని నిర్ణయించుట కెవరి కధికారము గలదు? ఇతర రాష్ట్రములకు వలె పంజాబునకును స్వపరిపాలనము నీయవలయును.

బిసిన చంద్రపాలు:

రాటుల కమిషను సమీక్షించి ప్రాసంగికము నేను గమనించ వలనుకొనలేదు. నిరంతరభాధికారులు సమర్థించుకొనవలసి యుండును. వా యావరతయందు జేతమునకు హితములు లేవు. మరేదైనాదాదా తొడ్డి మాల్జి చక్రవర్తియును తెలిపినపుడు హితములులేవు. ఆపట్టు రహస్యసంఘములు లేవు. మరేదైనాదా దేశకసంఘముల కధ్యక్షులు. జాతీయరథయందు స్వాతంత్ర్యమును బోధించితిమి. కాని రహస్యసంఘములులేవు. పరివర్తనోద్వేగము నాపుట జాతీయమహాసభకు ప్రయోజనము. అనంతరము స్వదేశీ విశేషమును విశేషమైన ప్రారంభమైనది. కాని అప్పుడైనను గుప్తసమాజములు లేవు. బారిసాదులను రాష్ట్రమునకు సభ నిషేధించబడినది. వ్యాయాంధోళనమునకు నిర్బంధమును గల్పించినప్పుడు గుప్తసంఘములు బయలుదేరవని గోపాలకృష్ణ గోకలె తెలిపెను.

కోమిల్లా యందు అల్లరులు జరిగినపుడు దండనాధికారి ప్రమేయమును గలిగించు కొనకను పాలుగారి దగ్గరకు పొమ్మని తెలిపెను. రక్త ప్రత్యేకము ప్రయత్నింపబడినది. అందు మహామృత్యునియల కుజైకమును గలిగించెడి భావములు గలవు. చక్రవర్తియును తెలిసికొనుటకు కారణములును తెలిసికొనవలయును. వరసంహార రామకృష్ణుడు విశేషాంధోళనమును కాలించుటకు పోగొనబడినది. పాలకుల కమిషను గృహము రహస్య విచారణ చేసి ప్రమనంపబడినది. దేశసంరక్షణ శాసనములను నిర్బంధము తీగ్రంధము సుస్థిరము చేయుచున్నది. ఈ గృహమును మూలమేవునలయును. రెన్యూలేవనులు రద్దుచేయవలయును. రాజకీయ దోమరొపితులు విడుదల గావలయును. దండనము ప్రతి క్రియగాదు. హితములను గల్పించుచున్నాను. తప్పుచేసినను

స్వాతంత్ర్యప్రతిపాదితులు సద్భావబోధితులు. అట్టి యువజనులను తుమించుట యనవరము.

సయదు మానేను:

అన్ని ప్రతిపాదనములందును నిది ప్రముఖము. జేతమునం దన్ని భాగములందును దీని ప్రభావమునలన కష్టములు గలుగుచున్నది. దేశసంరక్షణ శాసనము యుద్ధావసరమైన శాసనము. దానిని శాంతిస్థితికి నుపయోగించుట యధర్మము. లోకమునం దెచటను ప్రాచీనశాసనములను నూతన పరిస్థితులకు పయోగించుట లేదు. ఇది హిందూజేతమునందు మాత్రము గలదు. ఈ నిర్బంధక శాసనములవలన బంగాళమునందును వేలకొలది యువకులు బంధితులు చేయబడిరి. నిర్బంధశాసనము లన్నియు రాజ్యాంగ సంస్కరణములు నిరవయోగములు గాన నేకగ్రీవముగ నామోదింపును.

బెజంటు:

భారతజాతీకి స్వయంనిర్ధారణ ధర్మ మవ్యయము గాకలయునని నే నుపపాదించుచున్నాను. స్వయంనిర్ణయ ధర్మము భావి శాంతిస్థాపనమున కవసరము. హిందూజేతమున కీ ధర్మ మవ్యయించనపుడు 33 కోట్లుగల దేశమునకు శాంతి గలుగదు. ప్రగల్భమానమైన దేశములందు భరతఖండ మొకటి. వృద్ధికి ధంగము విశేషపాలనములన గలిగినది. బంధనముపోయినపుడు వృద్ధి సత్వరముగ సాధ్యము గాగలదు. అన్ని రాజ్యములకు గల హక్కు హిందూజేతమునకును గలుగవలయును. చర్చా నిర్బంధము కల్పిత నిర్బంధమును నిర్బంధ శాసనములను తొలగించి రాజద్రోహ శాసనము నాగరికత దేశములందు వలె జేయవలయును. పృథివి మృత్యుములందు గల యభిప్రాయములను నిర్ణయముగ దెలిపినకాని పరిపాలనా ప్రయోజన కరముగాదు. పాలక భయ దాక్షిణ్యముల వలన గలుగ గల స్వాతంత్ర్యము స్వాతంత్ర్యముగాదు. ముఖ్యము సహజమైన స్వాతంత్ర్యమును వారు గలిగి నుండవలయును. నిర్బంధశాసన సహాయములేకు పాలించలేక పోవుట యసాధ్యమమును దెలుపుచున్నది. అట్టిపాలనమునకు పాలించుటకు హక్కు లేదు. జాతీయ పరిపాలనము ఊరేగింపును నాపియుండదు. విశేషములు ప్రవాళిప్రాయములతో నేకీభవించును. పార్లమెంటు స్వపరిపాలనమును స్థాపించుటకు శాసనమునుజేయుట మన స్వత్వములను గానామకొనుట కవసరము. స్వపరిపాలనముగల రాష్ట్రములకుగల స్వాతంత్ర్యము భరతఖండమున కుండవలయును. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునందు సకలభాగములకు సమాన స్వాతంత్ర్య ముండవలయును. కేంద్రాధికారమునందు ఆధికారము లేనపుడు స్వాతంత్ర్యప్రతిష్ఠ కవకాశము లేదు. అందువలన సామ్రాజ్యసభ జాతీయోత్సవములను జేయుటకు దగియున్నది. బ్రిటీషు పాక్షమెండు హిందూజేతమునకు ముఖ్యాధికారమును కలిపించి జాతీయోత్సవములను నిర్ణయించుటకు భారతీయులు వారి శాసనసభ సుఖమున జేయగలరు. భారతీయులు వారి ప్రాచీన విజ్ఞానము సారముగ వృద్ధిపొందవలయును. మీరు మీ ప్రాచీనవిజ్ఞానమును పునరుద్ధారణచేసి యీ విజ్ఞానము సారముగ దైరసంపదను బొందుదు. స్వాతంత్ర్యములేనపు డితరవిజ్ఞానవాద్యి దుర్లభము. అబులు ఖాసీమ్:

సహస్ర సంవత్సరముల ప్రభావవర్ధక గల భారతీయులు స్వయంనిర్ధారణ కన్యలని ఎవరు చెప్పగలరు? మనకు గల హక్కులు మనము ప్రసాదించుచున్నవేటకు మిక్కిలి గోచరీయము. కనగా మొదలగు దేశములకు గల హక్కులు మాకు వెంటనే ప్రసాదించుచును కోరుచున్నాము. ఈ హక్కులు తీర్మానమునల సాధ్యములుగావు. మనము నిరంతరము పాటుపడి వీనిని సంపాదించవలయును.

సత్యమూర్తి:

33 విండ్లనుండియు ఈ హక్కులకై జాతీయరథా చేదీకనుండి మనము గోరుచున్నాము. 1918 సంవత్సరమునందు తిరిగి నూతననిధియు స్వయంనిర్ణయ ధర్మరూపమున వీనిని గోరుచున్నాము.

బురక తాలి:

గురువుచెప్పిన మాటలను శిష్యుడు విశ్వసించుచుండెను. శిష్యుడు గురువుగారు శ్యామవిషయములను చేయుటకు నిర్ణయముగ నున్నానని చెప్పెను. జ్ఞానమును గలిగినపుడు భేదము లేకను సకలజనులు వారికృష్ణములను వెంటకొని కర్తవ్యం.

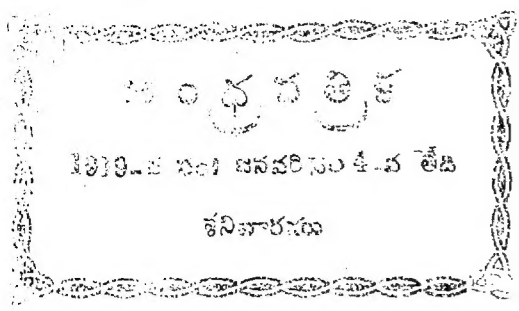
ద్వారకాదాసు యమునాదాసు:

స్వయంనిర్ధారణ ధర్మమును రాజనీతిజ్ఞులు గ్రహించి రని చెప్పబడినది. ఆత్మసామ్రాజ్యము సకలజనులకు పాలభ్యమని వేదాంతము బోధించుచున్నది. ఆ ధర్మము

అంధుడు, జనకు 1:—అంధుడు బాష్పాంశుల సాంతస్కృతిక విశేషమునకు నిట్లున్నది.—1918 వ సంవత్సరములో కృష్ణ చీరను శేషబడన వచ్చు మొత్తము 2119 కోట్ల 80 లక్షల పానులు, 1917 వ సంవత్సరముకంటె 237 కోట్ల 60 లక్షల పానులు వృద్ధి కనిపించుచున్నది. యుద్ధమునకు పూర్వము అనగా 1913 వ సంవత్సరముకంటె 17 కోట్ల 60 లక్షల వృద్ధి కనిపించుచున్నది. వృద్ధికి కారణము దొరతనమునా రక్షణలన్నియు కొనుట, సామ్రాజ్య పంచివెట్టుట వస్తుసామగ్రి ధరలు పెరుగుట, యుద్ధవస్తువులు నిరంతరము కొనుటమొనడుటవలనన, దొరతనమునా నాణెములకు తరచుగ తీసికొని సోపుచుండినను నాణెములు దొరతనములో కష్టముగలుగుట నాటి విలువలు విశేషముగ పెరిగిపోవుట మొదలగు బాధలేమియు లేకుండెను. చిరకాలపరముల కెట్టి నష్టము నిండుమూలమున గలగలేదు. నాణెముల బకారులో సామ్యుచాలక ఇంగ్లాండు బ్యాంకున కెగ్గర నెపుడును పోలేదు.

రములలో చోటికి వరుగుట:—(కొరవటి నురువారు
నాడు రంగునువర్చు శోభా రములకు విరిచి నుండగా
నొక చొంగ మొదటికిగతి పెట్టె నొక కక్క. బండి బయ
లుదేరు నేతలు దానినిని ఏమరుగొనియు నామెనుండ
ను అయినను లోనివా రెవ్వ గొనును లాగి నుండి లసిరి
అచటి హెడ్డుకనస్టేబులు లోకి జొరబడి వారిలో మల్లయ
ర్థముచేసి నువరు వానోపించి స్తేషనున కప్పుకొప్పెను.
చొంగ వాడు వస్త్రవిహీనుడుగ నుండెను. పెట్టె నదిలికియు
డు నానూని కొంత వాడి బట్టుకొంద నుండెను. హెడ్డుక
నస్టేబులు పనిని మెచ్చుననుచు పోలీసు అధికారులకు (నాసిరి

మైసూరు పరిపాలనము.

1917-18 వత్సరపు మైసూరు పరిపాలనా నివేదిక మా కార్యాలయము జేరినది. ఈ నివేదిక పరిశీలించి, పరిపాలనాశాఖ లన్నిటియందును అభివృద్ధి గలపట్టుచున్నది. దివాను విశ్వేశ్వరయ్యగారి ప్రచండ సంపదము మూలముననే మైసూరు రాష్ట్రమునం దిట్టి సత్వరాభివృద్ధి సాధ్యమయ్యెనని గ్రహించినట్లును, విశ్వేశ్వరయ్యగారే గాక, మహారాజగారును యువరాజగారును తగిన శ్రద్ధ వహించుచున్నట్లుల వ్యక్తమగుచున్నది. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికిని, మైసూరు ప్రభుత్వమువారికిని సఖ్యత దృఢమగుచున్నది. మైసూరు ప్రభుత్వము వారు ప్రతి సంవత్సర మొసగవలసిన 35 లక్షల రూప్యములను నియమితకాలములో బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి కిచ్చివేయబడినవి. ఐరోపా మహా సంగ్రామవిజయమునకు, మైసూరు రాష్ట్రము మిగుల ప్రశంసార్హముగ తోడ్పడెను. మొదటి యుద్ధమున మునుకు 75 లక్షల రూప్యములను మైసూరు రాష్ట్రము సేసెను. రెండవ యుద్ధమునమునుకు 1918 సంవత్సరము 25 సెప్టెంబరులో ది 66,07,900 ల సేసెను. యుద్ధారంభమునుండియు మైసూరు సంస్థానమువారు 72 లక్షల రూప్యములను యుద్ధ నిధికి దానపూర్వకముగ సేసెను. ఇతియ గాక, సైనికులకు సమకూర్చుటలో, మైసూరు రాష్ట్రము శ్రేష్ఠపత్రతేక కృషిసలిపెను. మైసూరు నుండి పంపబడిన 206 మంది సైనికోన్వోల్యులు, 1067 మంది పరివారము, 279 మంది అనుచర్యులు, 643 అశ్వములు, 575 ఎద్దులు, 6 ఆంట్యులెన్సు కేటరులు, 215 ఇనుపబండ్లు 1918 సంవత్సరము జూలై నెలలో రంగారంగమున బనిచేయుచుండెను.

మైసూరు ప్రజాప్రతినిధిసభ యీ సంవత్సరమున రెండుమాసములను, రెండవమాసము వ్యాఖ్య శాఖను కార్యనిర్వాహక శాఖనుండి విడదీయుట గూర్చియు, ప్రతికా శాసనముక్రింద న్యాయవిచారణసలుపుటగూర్చియు, శాసన సభాసంస్కరణము గూర్చియు, దివానుగారు అభివృద్ధిసూచక మగు ప్రకటనల గావించిరి. విశ్వేశ్వరయ్యగారు చేసిన కార్యములలో కెల్ల, ఆర్థిక సభా నిర్మాణ మెన్న దగియున్నది. మైసూరు రాష్ట్రపు ఆర్థికాభివృద్ధికై వారు సలిపిన కృషి వర్ణనాతీతము. ఈ నివేదిక వత్సరములో ఆర్థికసభ ఏడవ సంవత్సరమును పూర్తి చేసెను. ఈ సభాప్రయోజనమును విస్తరింపజేయుటకు, పేతనము క్రొవకుండ సేవ జేసెడి గౌరవ సేవా తత్పరుల నాహ్వానించు పేషింపబడగ, జూన్ 17-వ తేది వాటికి 8000 మంది సహాయముజేయుటకు సంసిద్ధులయిరి. ఆర్థిక సంబంధ మగు, మండల తాలూకా సభ లన్ని ప్రదేశములందు జరిగినవి. ఈ సభల చర్యలను విమర్శించి కార్యక్రమ మేర్పరుచుటకు, ఆర్థిక సభాస్థాయిసంఘ మి వత్సరమునం దెనిమిది మాసము గూడెనది. సంవత్సర మంతయు కృషి సలుపుట కనేక శాఖా సంఘములు నెలకొల్పబడినవి. చ్యవనాయ శాఖా సంఘము కృషివలులను ప్రబోధించి, వ్యవసాయాభివృద్ధికి మిగుల తోడ్పడినది.

కొత్త చెట్లను నాటి, ఫలవృక్షముల నభివృద్ధి పొంది చెట్లుకు జేసిన ప్రయత్నములు విజయము గాంచినవి. ఆర్థికసంఘముల వారు, ముఖ్య గ్రామములం దన్నిటను ఆర్థికవిచారణ జరపి, విచారణాఫలితముల ప్రచురించిరి.

విద్యాశాఖాసంఘమువారు 62 నూతన విధానముల గూర్చి విచారించిరి. వీటిలో, స్త్రీ విద్యాభివృద్ధి, విద్యార్థుల శిక్షణము, దేవాచరిత్రము, గ్రంథాలయాభివృద్ధి, ప్రకృతిశాస్త్రాభివృద్ధి, ప్రత్యక్షవిద్యాశిక్షణము, మొదలగు విషయముల నేకములు గలవు. గృహపరిశ్రమల ప్రతిపాదన మిదివఱకు బెంగళూరులో పనిచేయుచుండెను. వే రొకటి, మైసూరుపట్టణమున నూతనముగ నెలకొల్పబడెను. వేరేయిరకముల పరిశ్రమలను నేర్పుటకు, గృహపరిశ్రమల నేర్పేడితరగతులు వివిధమండలములలో నెలకొల్పబడెను. విద్యాశాఖవారు, లోపరు సెకండ్రి పాఠశాలలో పారిశ్రామికవిద్య నిర్బంధముగ నేర్పవలయునను విషయమును గూడ నిర్ణయించిరి. మైసూరు ప్రజలకు జీవనోపాధి కేయే మార్గములు గలవూ దెలుపుటకు ప్రత్యేక గ్రంథ మొకటి ప్రచురింపబడెను. ఇది గాక కరకృత్రిముల నేకములు పంచిపెట్టబడెను. 1917-వ సంవత్సరము అక్టోబరు నెలలో జరిగింపబడిన పారిశ్రామిక, వ్యావసాయిక వస్తుప్రదర్శనము, మైసూరు రాష్ట్రపు వస్తువులకు మాత్రమే ప్రవేశ మిచ్చెను. పరిశ్రామిక సంఘము వారు, నూనె జేసెడి యంత్రాగారములను, మండలతాలూకా చిత్ర వస్తుప్రదర్శనశాలలను స్థాపించువిషయ ములో చించిరి. యుద్ధపరిశ్రమలచే పెద్దపరిశ్రమలను నెలకొల్పుటకు వీలుగలుగలేదు. ఈ సంఘమువారు రాష్ట్రపు వాణిజ్యస్థితిని కనుగొనుటకును, పరిశోధనసంఘము నేర్పరుచుటకును నిశ్చయించిరి.

9-వ ఆర్థికసభ జూన్ 17-వ తేదిన మొదలిడెను. రాష్ట్రాభివృద్ధి కవసరమగు వేరేయి విషయములు వివరముగ చర్చింపబడెను. ఈ సభను శాశ్వతముగ కొనసాగించు విషయ ములోచింత బడెను. సభాధ్యక్షులు తమ యంతోవ్యవహారమున, ఆర్థిక సభ శాశ్వతముగ కొనసాగుటకు మహారాజగారు రంగీకరించిరి. వెలిబుచ్చురపుడు, సభ్యులు హర్షము జూపిరి. స్థానికస్వపరిపాలనము నభివృద్ధిపరచుటకు, మైసూరు మున్సిపాలిటీ రివ్యూ లేషనుకు సవరణ జేయుటకును, లోకలుబోధ గ్రామపంచాయతుల శాసనమును నెలకొల్పుటకును, ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరి. మున్సిపాలిటీ సభలలో ప్రజానియుక్తసభ్యుల సంఖ్య మూడవ సంవత్సరానికి రెండవవంతును, హెచ్చించబడినది. మైసూరుపట్టణ పారిశుద్ధ్యసంఘమున నియుక్తుల సంఖ్య మూడింట రెండువంతుల వరకు హెచ్చించబడినది. యుద్ధముచే గలిగిన కఠవు బాధను పోగొట్టుటకై, ఆహారపదార్థముల ధరలు నిర్ణయింపబడినవి. ఇందుకు ప్రత్యేకోద్యోగి నియమింపబడెను. ఈ విషయమై మైసూరు రాష్ట్రము హిందూదేశమున కంతకును మార్గ దర్శక మగుచున్నది. ప్లేగు బాధను నివారించుటకై, ఆవ్యాధి ప్రబలని ఋతువులలోనే ఎరుకల సంహరించుటకును, ఊణకాలములో ప్లేగువ్యాధి నడచివైచుటకు ఏర్పాట్లు గల్పించుటకును, తగిన కట్టుదిట్టము లేర్పరుచబడుచున్నది.

మైసూరు విశ్వవిద్యాలయ ముపుడే వేరేయిక గాంచుచున్నది. సీసేటు సభలో స్త్రీ సభ్యులూ లోకరు గలరు. ప్రాచీన హిందూదేశమున ప్రబలి యున్న స్థానిక స్వపరిపాలనాచరిత్రను, కర్నాటక కవిచరిత్రను, వ్రాయించుటకు గ్రాంటు లొసగ

బడినవి. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ విచారణ సంఘమువారు నిరుటి వత్సరము మైసూరునకు వెడలి, మైసూరు విశ్వవిద్యాలయము గూర్చి తమ సంతృప్తిని వెలిబుచ్చిరి. గ్రంథకర్తలకు ప్రోత్సాహము గలుగజేయుటకు ప్రత్యేకధన సహాయము చేయబడుచున్నది. ఈ సంవత్సరమున, 185 గ్రంథములు వెలువడినవి. వీటిలో 115 గ్రంథములు దేశభాషలోను, 59 గ్రంథములు ఆంగ్లభాషలోను, 11 గ్రంథములు సంస్కృతమునందును, 8 గ్రంథములు ద్వీభాషలలోను ప్రచురింపబడినవి. వ్రాత గ్రంథముల నేకములు, ప్రాచీన పరిశోధన శాఖ వారిచే, పరిశీలంపబడెను. వానిలో, వాస్తుశాస్త్రముపై ససత్కుమారు డొక గ్రంథము రచించెను. ఈ గ్రంథమునకు "ససత్కుమారవాస్తు" అను పేరు గలదు. ఇది సంస్కృతములో వ్రాయబడినది. ఇందు గృహములు, దేవాలయములు, రథములు మొదలగు వానిని నిర్మించెడి విధము దెలుపబడియున్నది. ఈ గ్రంథకర్త శుక్ర, భార్గవ, ఆంగిరస్, గార్గ్య, విశ్వకర్మల నామముల నుదహరించుచున్నాడు. "జ్యోతిషసంహితార్ణవ" అను జ్యోతిష గ్రంథ మొకటి కనుగొనబడినది. ప్రతాపరుద్ర దేవునిచే నభిమానింపబడిన కదంబేశ్వరునిచే యీ గ్రంథము సంస్కృతభాషయందు రచింపబడినది. రాజగృహచరిత్ర, అను కన్నడ గ్రంథము రాజ ఊడమువరు చరిత్రను వర్ణించుచున్నది. ప్రభుదేవ పురాణ మును మరయుక కన్నడ గ్రంథము ప్రభుదేవ, తేక, అల్లమ చారిత్రమును దెలుపుచున్నది. మైసూరు పరిపాలనానివేదికయందు మనోహర మగు సనేక విషయము లింకను గలవు గాని, వ్యాసవిస్తరభీతిచే, వాని నుదహరింపజాలకున్నారము.

మద్రాసు నముద్రవ్యాపారము.

1917-18 సంవత్సరపు నముద్రవ్యాపారపు నివేదికను జూచిన, మిగుల వాశాభంగకరముగ నుండకమానదు. వ్యాపారక్షీణతకు సంగ్రామమే ప్రబల కారణ మనుటకు సందియము లేదు. రాజభానివ్యాపార మంతయు గలసి 4883 లక్షల రూప్యముల విలువగలిగియున్నది. పూర్వపు వత్సరముకన్న 504 లక్షల తక్కువను జూపుచున్నది. నివేదిక వత్సరమే సంగ్రామ మతి తీవ్రముగ నుండుటచే నురింత క్షీణత గన్నట్లుచున్నది. యుద్ధావసరములకు ప్రభుత్వమువారు సరకుల గొనుటచే, ప్రభుత్వవ్యాపారము మాత్రము 309 లక్ష లభివృద్ధి జూపినది. సరకుల గొనిపోవుటకు తగిన వాకలు గాని, రైల్వే సౌకర్యములు గాని తేక పోవుట యటుండ, సంగ్రామావసరములకై ఎగుమతి దిగుమతులపై, అపూర్వనిర్బంధములను ప్రభుత్వమువారు విధించిరి. అందుచే, వాణిజ్య బాహుళ్యము చాలవరకు దగ్గెను. వస్తువుల విలువ యధిక మగుటచే, వైయంకెలయినను గాన్నించుచున్నవి గాని, వాణిజ్య మింకను దగ్గె ననుటకు సందియము లేదు. విదేశీవర్తకము 100-కి 25 వంతున దగ్గెను. కొత్తవ్యాపారము మాత్రము 100-కి 13 వంతున హెచ్చెను. ఇందుకు, దేశములో కొత్త తయారయిన యోడలు స్వేచ్ఛగ నొక రేపునుండి వేరొక రేపుకు సరకుల గొని పోవుటయే కారణము. విదేశీవ్యాపారము క్రింద, దిగుమతులు 100-కి 5 వంతున దగ్గెను. నివేదిక వత్సరము, విదేశీ వాణిజ్యము క్రింద, ప్రభుత్వ వ్యాపార ముండు, దిగుమతుల కన్న ఎగుమతులు 4,73,90,498 రూప్యముల విలువ నధికముగ జూపెను. కష్టము రివిన్యూ గత వత్సరముకన్న

100-కి 4 వంతున యధిక మయ్యెను. ఎగుమతి సరకుల వెలుగుగాని, దిగుమతి సరకుల వెలుగుగాని, చాల హెచ్చుగ నుండును. దిగుమతులలో తయారయిన సామానుల విలువ 100-కి 47 వంతున దగ్గను. మోటారు బండ్లు నిషేధపు టుత్తరువు మూలమున, చాల తక్కువగ నుండునని, ఇటులనే ముందులు, ఓషధులు గూడ బాగుగ రాలేదు. రంగులలో కలువే వచ్చిన దని చెప్పవచ్చును. పొను 8 అణాల విలువ యగు రంగు 9 రూప్యములకుగాని లభింప దయ్యెను. లోహముల దిగుమతులలో గూడ విశేష తగ్గుదల గన్పట్టెను. కాగితపు దిగుమతులు 100-కి 25 వంతున దగ్గను. అచ్చు కాగితపు దిగుమతి విలువలో 100-కి 40 వంతున దగ్గను. ఇటులనే బట్టల దిగుమతి క్షీణించెను. దాదాపుగ ఎగుమతు లన్నిటిలో గూడ నిట్టి క్షీణత కాన్పించుచున్నది. కోస్తావ్యాపారపు దిగుమతులలో బొంతాయినూడి వేతించిన దిగుమతులు వృద్ధిజూపెను. ఆంధ్రదేశములో రేపులే యత్వము. వాటి వర్తకము గూడ మిగుల క్షీణించెను. కాకినాడలో వర్తకము నూటికి 47 వంతున దగ్గను. బందరు వర్తకము 4 లక్షలు దగ్గను. విశాఖపట్టణపు వర్తకము 5 లక్షలు దగ్గను. భీమనిపట్టణపు వర్తకము 12 లక్షలు దగ్గను. ఆంధ్రదేశములో నెలకొల్ప బడనున్న క్రొత్తరేవుల మూలమున, వికాసముగ ఆంధ్రదేశపు వాణిజ్యము పూర్వపువైపున తయారయిన వస్తువుల మొత్త మభివృద్ధి జూపెను. మొత్తపు వస్తువులు 14,697,380 పాకులు, వీటిలో 12,329,510 పాకులు, మద్రాసు పట్టణమే తయారుజేసెను. ఈవస్తువులలో చాలవరకు కాకి వస్తువులే తయారయ్యెను. ఇవి నైన్యాధికారు లకు సప్లయ చేయబడెను. ఈవత్సరము, దేశములో తయారయిన వస్తువులపై పన్ను 100-కి 42.5 వంతున వృద్ధిజూపెను. ఈ పన్ను శాత్యతముగ దొలగింపబడచో, స్వదేశవస్తువ్యాపార మభివృద్ధి గాంచజాలదు.

క్రికేటులగు విషయపు లీప్రాయ గారు వీరు కలకత్తా విషయపు కదవియందు నుండి యీ నెల 1-వ తేదిన చనిపోయిరి. 31-వ తేదిన తమ పదవికి రాజీనామా నొసగి, కొలది గంటల కాలములో విగతశ్చయయిరి. వీరికి చనిపోవునదికి 65 వత్సరములు. వీరి మరణము భారతీయులకు దుఃఖము కలిగింపక మానదు. వీరు, ఆంగ్లో హైందవుల కోపమునకు గురియై, సంగ్రామ సాంవత్సరికొత్తవనందర్భమున, వీరికి ధర్మోపన్యాస మొసగుచు, స్వల్పరాష్ట్రస్వాతంత్ర్యము కొరకు పోరాడుచున్న బ్రిటిషుజాతి తమ యధీనము క్రింద నున్న భారతీయులకు స్వాతంత్ర్య మొసగక బోయినచో, స్వయంచలన వ్యాధుల మేల్పడు నని, చెలిపిరి. ఇట్టి యుద్ధభావమును చెలిపి నందుకు, ఇంగ్లీషుమొను మొదలగు పత్రికలు వారిని యిచ్చువచ్చుటలు దూషించినవి. కాని ఆయన యీదూషణముల బాటించలేదు. మూడవ సాంవత్సర కొత్తవ మున ఈ యన “భగవద్గుడి సహాయమునందు మన జాతికిని, సామ్రాజ్యమునకును ఏ మని యును జేరెను చున్నాడు? మీకు నేను విజయము ప్రసాదించక ముందు, మీరు మారవలయును. వ్యక్తులకును, జాతికిని ఇట్టి యాదేశమునే భగవంతు డొసగు చున్నాడు. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములవారు మనతో జేరిరి. వారు మనతో గలియుటచే యుద్ధ మింకను కొంతకాలము జరుగుట నిశ్చయము.

మన జాతి మారుట కింకొక యవకాశ మను గ్రహించబడినది. వెనుకటి యువ దేశమునే భగవంతుడు మరల మరల గావించుచున్నా” డని నుడివెను. ఇట్టి మహాదారభావములను వెలిబుచ్చెడి ఆంగ్లేయులు హిందూదేశమునందు మిక్కిలి యరుదుగ నున్నారు. వీరి మరణముచే, దేశమున గొప్పకొంత వాటిలైననుట నిశ్చయము.

లాయదుజార్జిగారి సందేహము
 లాయదుజార్జిగారు కార్నల్ వాక్లో నుపన్యసించుచు, తామింకను ప్రజలలో నొకరమే యనియు, జీవితాంతమువరకు ప్రజాభ్యుదయము కొరకే కృషిసలిపెద మనియు, ప్రతిజ్ఞ బూనిరి. నూతన ప్రభుత్వము, ప్రజలకు గావించిన వాగ్దానములను చెల్లించదేని, తాము ప్రధానమంత్రి పదవిని విసర్జించి, ప్రజల యుద్దేశ మెదియో తిరిగి కనుగొనెదమనియు, లాయదు జార్జిగారు స్పష్టపరచిరి. దీనిని బట్టి చూచిన, యూనియన్ లధిక సంఖ్యాకులుగ నున్న ప్రభుత్వమున, అభివృద్ధి కవకాశ ముండదని లాయదుజార్జిగారు గూడ సందేహించుచున్నట్లుల గన్పట్టుచున్నది. ప్రస్తుత ప్రభుత్వములో చిరకాల ముందుకుటే వీలుండదని, లాయదు జార్జిగారు గ్రహించినట్లుల విదితముగ నున్నది. అటులగుచో, వీరు త్వరలోనే మంత్రి పదవిని విసర్జించెదరు. తిరిగి క్రొత్త ఎన్నికలను, క్రొత్త ఎన్నికలలో క్రొత్త ప్రభుత్వమును రాక తప్పదు. లాయదు జార్జిగారు తమ ఆశయములలో నెంతవరకు విజయము గాగలరో, కొలది కాలములో వ్యక్తమగును.

స్త్రీ స్వాతంత్ర్యము
 స్త్రీ స్వాతంత్ర్య తీర్మానము దేశీయ మహాజన సభవారిచే సంగీకరింపబడెను. భారతీయ మహిళా సభవారు గూడ ఈ తీర్మానమును బలపరచిరి. ఈ సమస్య నాగరిక దేశములం దన్నిటియందును పరిష్కరింపబడుచున్నది. హిందూ దేశమునందును త్వరలో పరిష్కరింపబడక తప్పదు.

జాతీయగీతములు
 దీక్షిణండు జాతీయ దేశము మహాసభయందు జరిగిన జాతీయగీతముల నీ క్రింద ముద్రించుచున్నాము:
 వందేమాతరమ్ (వంకియచంద్రకవి)
 వందేమాతరం! మజలం మధురం మలయజ శిఖరం
 సర్వభూతలం మాతరం
 శుభ్రజోత్సాహ పులకితహృదినిం
 భిల్లకుసుమిత ద్రువదళ కోభినిం
 సుహాసినిం సుమధురభాషిణిం
 సుఖదాం కరణాం మాతరం
 ద్విత్రింశద్భోజి భుక్తేంద్ర పృథ్వీధరకవాలే
 కేతోతమాం కుంహి ఆబతే
 బహుబంధారాణిం ప్రహుతారాణిం
 రిభుదళవారిణిం మాతరం
 తుమి విద్యా తుమి ధర్మ తుమి హృది తుమి పర్య
 ద్వింహి హృదీం శక్తిరే
 భావంతే తు.హి మాంశక్త్య హృదయే తుంహిమాంధక్తి
 తోహర డ్ ప్రతిమా గర్భి చుండిరేమందిరే
 క్షృణో గుర్గన భక్తావహరణ కారిణీ
 కమలా కమల భక్త నిహారిణీ
 వాణీ విద్యాదాయినీ సమామిత్యాం
 సమామి కమలాం అమలాం అతులాం మజలాం మధురం
 భావలం సరళాం సుస్మితాం భూషితాం భరణీ భరణీ
 మాతరం

నమోహిందూస్థాన్
 (శరణాదేవి)
 అతీత గౌరవవాసినీ మేరీవాణీ, గావో అర హిందూస్థాన్
 మహాసభా ఉన్మాదినీ మేరీవాణీ, గావో అర హిందూస్థాన్
 కరివిక్రమ విభవదళః సారథ పూర్తి వహినానాన్
 వంగవిహార్ ఆయోధ్యా ఉత్పల పద్రాజ్, మరాఠ్,
 గుర్జర శేపాల్ పంజాబ్ రాజపుతాన్
 హిందూ పారసీ జైన ఇసాక్ సిఖ్ ముసల్మాన్
 గావో సకలకంఠే సకలభాషే
 నమోహిందూస్థాన్
 మారహర మర జయ హిందూస్థాన్
 సకలశ్రీ అకాలహిందూస్థాన్
 అల్లాహో ఆకబర్ హిందూస్థాన్
 నమోహిందూస్థాన్
 శేదరిపు వాకినీ మేరీవాణీ, గావో అర విక్రగాన్
 మహబల విధాయినీ మేరీవాణీ, గావో అర విక్రగాన్
 మిలావో యశో సాఖ్యే సఖ్యే లక్షే కాయమనః ప్రాజ్
 వంగవిహార్ ఆయోధ్యా ఉత్పల మద్రాజ్ మరాఠ్
 గుర్జర శేపాల్ పంజాబ్ రాజపుతాన్
 హిందూ పారసీ జైన ఇసాక్ సిఖ్ ముసల్మాన్
 గావో సకలకంఠే సకలభాషే
 నమో హిందూస్థాన్
 మారే మరాఠే హిందూస్థాన్
 దాదర్ హోరమజ హిందూస్థాన్
 అల్లాహో ఆకబర్ హిందూస్థాన్
 నమో హిందూస్థాన్
 సకల మన ఉత్సాహినీ మేరీవాణీ, గావో అరవరతాన్
 మహాజాతిసంఘటినీ మేరీవాణీ, గావో అరవరతాన్
 ఉత్తావో కర్మనిశాన్, ధర్మనిశాన్ బహావో చిత్రేప్రాజ్
 వంగవిహార్ ఆయోధ్యా ఉత్పల మద్రాజ్ మరాఠ్
 గుర్జర శేపాల్ పంజాబ్ రాజపుతాన్
 హిందూ పారసీ జైన ఇసాక్ సిఖ్ ముసల్మాన్
 గావో సకలకంఠే సకలభాషే
 నమో హిందూస్థాన్
 జయజయ బ్రాహ్మణ హిందూస్థాన్
 జయ జయోహా హిందూస్థాన్
 అల్లాహో ఆకబర్ హిందూస్థాన్
 నమో హిందూస్థాన్
 జనాదే భారత్.
 (మూధవ మిశ్ర.)
 జనాదే భారత్ కో కరతార్.
 విసాజతీ భోజతా నిజబల, మానరాజ అధికార్
 చక్రవర్తీజితే జన్ జాగ్రతకో, దేఖో సకలసంసార్
 ఇతసాబుదేదే బలిహోకర్, కరే ఆత్మా ఉద్ధార్
 సయన్మపేత కీ ప్యానిబుధూదే, దేశభక్తజలధార్
 ధనీజగే శ్రమజిత జాగే, జగే కృష్ణక పరిహార్
 మాతజగేసుపుత్రజగదే తుణమే హేమధార్
 వివిధ ధర్మకార్ జాతిభేదకా, బద్ధన కాట వరార్
 మాధవ తింతీన్ బోటివికహో, కరేస్వగజ్యపుకార్
 సారేజహానే అచ్చా.
 (మోహమ్మదు ఇకబాల్)
 సారేజహానే అచ్చా హిందూస్థాన్ మహారా
 మాం భుల్ భుల్ హై ఉన్కీ కహానులిస్తాన్ మహారా
 గురబరేమహా ఆగర మాం రహతాహై దిలరత్ మే
 సమయోపహిమామే భీహోదిలజహా మహారా
 పర్వోజోసబ్ సే ఊంచా మాంసాయా ఆసమాంకా
 వహాసంతరి మహారా వహాసాసవా మహారా
 గోదీమే ఫేలరేహై జినేకే మావారి నవీయా
 గులకేహై జినేకే దయసే రసేజహా మహారా
 అయి ఆకే గోదే గంగావహాదిహై యాధిహంకా
 ఉతరాదేరే కిహారే బహ్ కాఫిల మహారా
 మజహా సహీసభారా అసనోకే బేరభో నా
 హిందీహై నామ పరేహై హిందీస్థాన్ మహారా
 యాహానీ మిత్తూమ్ సబ్ మిమగయి జహానే
 అసిక్ మగరేహై బోకీనామా నిశాం మహారా
 దుఖ్ బాత్ హాకీహై మిమగి సహీ మహారా
 సాదియార హైహై దుస్థుక్ దారే జహా మహారా
 ఇకబాల కోయిమేహం ఆపనా సహీసహామే
 మాలూమ్ హై మాలూగోదరేనహా మహారా.

బిరోపాయుధవిరామము

(రైతుకు ఏజెన్సీ)

ఇంగ్లండు

సేనను తీసివేయుట

లండను, జనవరి 1:—అంగ్లదేశమున సేననుండి సైనికులను పంపివేయు విషయమున ఈ క్రింది ప్రకటనలు ప్రకటించబడినవి:— ఇంగ్లండులోని యుద్ధకార్యములందు పనిచేయుచుండిన వారిలో 100 లక్షలవరకు స్త్రీపురుషులు ఆసక్తులనుండి విడిపించబడుదురు. అందు 775000 మంది ఇంగ్లండులో విడిపించబడిరి. అందు 270 వేలమంది సైనికులును, నావికులును, 115 వేలమంది యుద్ధవైద్యులును, 890 వేలమంది పావుగ్రాహకులును గలరు. సేనను తీసివేయు విషయమున ఈ క్రింది విషయములు గమనించవలెను. ఇప్పుడున్న బ్రిటిషు సైన్యమును చెదరునట్లు చేయుచుండలేదు. ఈ విషయమును మిత్రమండలితో గలసి జనరలు ఫామ్ గారు ఇంగ్లండులో పరిష్కరించిరి. సైనికులను తీసివేయుటకు ఏర్పాట్లుచేయబడినవి. 31-వది స్వచ్ఛందమున భాగస్వామి. పురుషులను సేనలను తీసివేయుట కాక స్త్రీలను సైనికవర్గమున తీసివేయు విధానము ప్రకారము ప్రస్తుత కార్యము జరుగుచున్నది. పరిశ్రమల కరణములను లభ్యమగు విధులచే నుపయోగించుచున్నది. 70 లక్షలవరకు నావికబృందమును సైనికబృందమును ఒక్కొక్కరిగ విడుదలచేయుట చాల వెదపని. సైనికులను సేనలందు కంటే ఇంకను ప్రశస్త్రముగా ఇతర కార్యములందు నైపుణ్యము జూపుచున్నారు. ప్రస్తుతము సేనవై గల భారము తగ్గిన తోచుచున్నది. ఒక్కొక్కరిని విడుదల చేయుచు భాగము తీసివేయుచు పాత్రాధిపతి యాక్రమణ మేర్పరచబడును. ప్రాన్సులో వ్యవసాయముచేయుచుండ ప్రదేశముపై సేనను తేల్చుటకు కష్టమగును. ఒక్కొక్కరిని విడుదల చేయు విధానమున ప్రాన్సు సేననుండి దినమునకు 10 వేల మంది విడుదలచేయుచునది జనరలు ఫామ్ గారు తెలిపిరి. ముగ్గురు సౌకర్యములన్నవో 20 వేలమంది విడుదలచేయ వీలగును. అంగ్లేయులకు మునుపటివలె ఈ సంఖ్య ఇంకను ఎక్కువ కావచ్చును. కాని ఇందులకు చాలకాలము పట్టును. సాధ్యమైనంతవరకు ప్రాన్సునుండి సైనికులను పంపివేయుట మంచిదని ప్రకటించబడినది. ప్రస్తుతము 270 మంది నిరుద్యోగములను దీసికొనుచున్నది. నిరుద్యోగజనసంఖ్య, ప్రతివారమును సర్వజనసంఖ్యలో వేయికి 17 చొప్పున ఎక్కువగుచున్నది. సైనికులను విడుదలచేయు సందర్భమున నిరుద్యోగజనసంఖ్యను తగ్గవలెను. ప్రస్తుత స్థితి లభికారులకు భయకరముగా లేవు. పరిశ్రమల భారభివృద్ధి విషయమున అందఱును మంచి ఆశలను గలిగి యున్నారనుచున్నది. కష్టస్థితి ముందువచ్చునని యూహించబడుచున్నది.

మరణము.

లండను, డిశంబరు 31:—చార్లెస్ కంపెనీ మూలపురుషులలో నొకరగు బార్బి కార్లెసు గారు మరణించిరి ప్రకటించబడినది. లండను, జనవరి 1:—మొట్టమొదటి జర్మను నాశనముచేసివేట్టియు జర్మనీలో బండిగానుండి డిశంబరు 14-వ తేదీ ఇంగ్లాండునకు వచ్చివేట్టియు రాబిన్సు వి. సి గారు చనిపోయిరి.

నాకోద్యోగములు.

లండను, జనవరి 1:—అడ్మిరలు లావీ అల్బెర్గాండర్ మాంటుచాటెక్, మిల్నర్డుహెల్సుడ్రువు, అడ్మిరలు 47 బార్బి పాటీగార్లు తన ప్రార్థనలమీదనే ఉద్యోగములను చాలించుకొనిరి. 47 డేవిడ్ బెట్టి, 47 రెజిస్ట్రార్లు టప్పురుగార్లు అడ్మిరలులుగా సునర్పబడిరి.

విమానవ్యాపారము.

లండను, జనవరి 1:—వాయుమంత్రిగారు రిట్లు ప్రకటించిరి:— ఇట్లు విమానదళాధికారులు బర్మా సయం సుమాత్రాలమీదుగా ఆస్ట్రేలియా ఉత్తరాఫ్రికానులకు బోవు సందర్భమున హిందూదేశమున విమానములవిడియు స్థలములను పరిశీలించుటకు హిందూదేశమునకు వెళ్లుచున్నారు. విమానవ్యాపారపు ఏర్పాట్లు ముగియునప్పటికి వాడ్డిపేజివారి వెద్దవిమానము విముఖ దేరుటకు సిద్ధముగా నుండును.

బ్రిటిషు ఆర్థికస్థితి.

లండను, జనవరి 1:—కడవిన 9 మాసములందు జేకా నాయకు 509165805 పానులు అనగా 1917-వ సం॥మున ఆకాలమునందే వచ్చిన ఆకాలమునకంటే 108515502 పాను లధికముగా వచ్చెను. ఆకాలమునందు జరిగిన వ్యయము 2049998606 పానులు. 1917-వ సం॥మునందు ఆకాలమునందే వ్యయము 2029435062 పానులు అందు, యుద్ధయుజములపైని బడ్జెటు మన్న గునవి 215410879 పాను లయ్యెను. 1917-వ సం॥మున కడ్జిటు 144518657 పానులు అందు.

నూతన వత్సరోత్సవము.

లండను, జనవరి 1:—సెంటు పాలు దేశమున నూతన వత్సరోత్సవ ప్రాధాన్యము జరిపిన పావుగు లీ వత్సరమున మొక మే లేకుండనుండిరి. వెస్ట్ సుంస్కరములనుండి ఇతరస్థానముల నుండుట చాల ఆరుదు గానుండెను. చాలమంది అధిపతీ కేనముల సైనికులనుబాడనుండిరి. వెస్ట్ సుంస్కరములనుండి వెస్ట్ సుంస్కరములనుండిరి. ఉపహార గృహములందు వింగులును 'వ్యవస్థ' మును జరిగినవి. ప్రజలక్రిష్టిరసి పోయిరి. ఆర్థరాత్రియైనంత నే అందరును వెదలిపోతెనను ఉత్తరపును ముదించు భవనములకు చాలకలు లావించిరి.

ప్రాన్సు

సంధిసభాప్రయోజనములు.

లండను, డిశంబరు 31:—వెనెడెంటు విల్సను గారు నేటిముదమున 11 గంటలవరకు లండను నగరమునుండి దేవురు పురుషులకు వచ్చిరి. నానాదళ, సైనికదళ అధికారులును, పుర ప్రముఖులును వారికి స్వాగతమును సమర్పించిరి. వెనెడెంటు విల్సను గారు 11-30 గంటలవరకు బ్రెటిటు అనునాకపై ప్రాన్సుకు వెదలిపోయిరి. ఆకాశ రేవును విడుదలపర్చు విల్సను గారి గౌరవార్థము అచట నున్న కోటనుండి ఫిరంగులు కాల్చబడినవి. బ్రిటిషు దీప్తానులు బ్రెటిటునాకతో గూడ ఇంగ్లీషునాకలను మధ్యమునకు వెళ్లెను. అప్పుట పరాను దీప్తానులు కలసికొనినవి. వాతావరణస్థితి బాగుగానుండ నందున విమానము లేవియు తొడుగా వెళ్లేదు.

విల్సను దంపతులు.

పారిసు, జనవరి 1:—విల్సను దంపతులు పారిసు నగరమునకు వచ్చిరి.

ప్రాన్సు-సంధి.

పారిసు, డిశంబరు 30:—హానాను వార్తా సంఘము వారిట్లు ప్రకటించిరి:— ప్రతినిధులసభలో ఒకకొకరిట్లు ప్రకటించిరి:— ప్రాన్సు దేశమువారు సర్వజాతిసౌభ్రాతృత్వ సంఘ సంస్థాపన విషయమున నంగీకరించిరి. జేకాక్రమణము వారి కిష్టములేదు గాని ఆల్సేసు లోరైను సరిహద్దు (పారా లోయతో సహా) వ్యవహారము విషయమున సర్వస్వాతంత్ర్యమును తామే నిల్పుకొనిరి. జర్మనులు మఱల లోకకాంతిని పొందుచేయకుండ జర్మను బలమును తగ్గింపవలెను. మొర్రాకో యందలి స్థితియును పరిష్కరింపబడును.

ప్రాన్సు ప్రధానమంత్రి

పారిసు, జనవరి 1:—క్లెమెంకో గారు నిన్నటిరాత్రి పారిసునుండి వెండి అను స్థానమునకు వెళ్లిరి. వారచ్చట ఒక వారముదినములు విశ్రాంతి తీసికొందురు.

పరాను రైలువేలు

పారిసు, జనవరి 1:—హానాను వార్తా సంఘము వారిట్లు ప్రకటించిరి:— వ్యాపారమంత్రి రాజకీయసభయందు పర్యసించుచు 1913-వ సం॥ మునందు జరుగుచుండిన వ్యాపారము కంటే నూటికి 25 చొప్పున అధిక వ్యాపారము గలగా వీలుండు నట్లు పరానురైలువేలు బండ్లెవ్వలును బడునని చెప్పిరి. బండ్ల నీళ్లు ఇంజనులనేకములును, 27 వేలబండ్లును అమెరికానుండి తెప్పించబడుచున్నవి.

ప్రాన్సు-అహారపదార్థములు.

పారిసు, జనవరి 1:—హానాను వార్తా సంఘము వారిట్లు ప్రకటించిరి:— చేయబడిన ప్రయత్నములకు ఫలముగా ప్రాన్సునందు అధికకాలములో ఆహారపదార్థములు విశేషముగ లభింపగల నని ఆహారవిషయమంత్రిగారు ప్రకటించిరి.

ప్రాన్సు అధ్యక్షుడు- అమెరికా ప్రయోజనము

పారిసు, జనవరి 1:—వెనెడెంటు పాయింకేరు గారు సంధిసభాసభయందు బహుళజూలై మాసమునందు అమెరికాను సందర్శింప నూహించుచున్నారు.

హానాను యుద్ధ సైనిక ఫలము

పారిసు, జనవరి 1:—యుద్ధమునందు నష్టమైన సైనిక వర్గపువేర్లు చిత్రించబడిన రెండు పెద్ద బెర్తాలు (ఫలకములు) పారిసునగరమున నేర్పరచబడు నని హానాను వార్తా సంఘము వారు ప్రకటించిరి.

పరిష్కారము

పోలీసుల కార్యము.

లండను, జనవరి 1:—రెడ్డి నూర్మును హానెనునుండి వచ్చినవార్తయందు డిట్లు చెప్పబడినది:—హానెను ఫిరంగిస్థానములను ముట్టడించి పోలీసులకు తుపాకులను, కర్రగోళముల నిచ్చి, రైలువేళ్లనును వశపరచుకొని హానెనురాష్ట్రపు సరిహద్దులకు గల రైలుమార్గము నాక్రమించుకొని, అచ్చట నున్న సేనలు లొంగబెట్టుచును శిబిరములను ముట్టచేసి ముట్టడించిరి. వెదకోస్కి అనంతకు ఈ యుద్ధమున నాధిపత్యము వహించియుండెనని విశ్వసించబడుచున్నది. 200 మంది మరణించిరి రని యూహించబడినది.

జర్మను సేనలు కోరబడుట.

లండను, జనవరి 1:—జర్మనులు జర్మను సేనలను విశేషముగా హానెనుకు పంపవలెనని జర్మను వార్తాపత్రికలు కోరుచున్నవి. జర్మనులు హానెను పురుషులకు తమ వశముననే యుంచుకొన పట్టుబట్టియున్నారని యుయములముగా దెలియుచున్నది.

బోల్షివిక్కులను ప్రతిఘటించుట

లండను, జనవరి 1:—ఈ క్రింది వార్త వార్తాపురుషునుండి తెచ్చుపత్రికకు వచ్చినది: డిశంబరు 18-వ తేదీని లిథోనియానుందు సమావేశమైన బోలిషు జర్మను ప్రతినిధులసభయందు ముందుకువచ్చుచున్న బోల్షివిక్కులను ప్రతిఘటించుటకు సేనను సిద్ధపరచుకొనుట కుజ్జనీయరలే నని బోలిషు ప్రతినిధులు కోరిరి. జర్మనులు నిరాకరించి ప్రతిసైనికుడును సోవియటు సేనలో పోరవని సక్రమమునాసిననే జేకాంతి కొలుకు సేనావర్గము నేర్పరచుటకు కనుజ్జ నిచ్చెదమని చెప్పిరి. జర్మనులు విల్సను మిన్నగు రాష్ట్రములను వదలివేసినప్పుడు వారిని బోల్షివిక్కుల కిచ్చివేయుదుమనియు జర్మనులు చెప్పిరి. అందుపై బోలిషు రానువారములు మునుకొనిరి. ఉక్రేనియును బోల్షివిక్కులు తెంబర్ల పురుషులకు మూడు వైపులను ముగి ముట్టడించుచున్నారు. శత్రువులు దక్షిణమునుండి గ్రోడెమిడికి బోవుచున్నారు.

బోల్షివిక్కుల దాడి

కోపన హేగను, జనవరి 1:—బోల్షివిక్కుల రి గారు 20 మైళ్లలో నున్న గాన ప్రజల కాంవోళన పుధికముగా నున్నది. బాల్వికులో బ్రిటిషునాకలను కలుసుకొనుటకు రష్యు నాకలు కోనెట్టునుండి సముద్రమునకేగ ప్రయత్నించెను. పాల్వికా, సెబాస్టోపొలు యుద్ధనాకలు సెబాస్టాన్ ఎస్తోనియనుల యాజమాన్యముక్రింద నిదివరకే వెల్లి ననిగాని ఫిన్లందు తీరమునుండి వానివైని గుండ్లు వదలబడినందున నవి మరల కోనెట్టుకు వచ్చివి. 5 పరాను యుద్ధనాకలు పాల్విమారుగా బాల్వికుకు వెల్లి ననని తెల్ల సునుండి వార్త వచ్చివది.

ఫిన్లందు సహాయము

లండను, జనవరి 1:—హెల్సింగు ఫర్మలోని ఎస్తోని యా రాజ్యాంగసభవారికి సహాయముగా ఫిన్లందువారు ఆయుధ సామగ్రిలను ధనమును పంపెదమనిరి. దీనివలన బోల్షివిక్కులవలని భయము కొంత తగ్గినది.

అలకత్తా జిల్లా :- అలకత్తా కార్పొరేషను కమిషనరులను నియోజించు నధికారులను (మై) ప్రభుపనివత్తకును పొడింప బనిలేమన కలకత్తా, యూనివివరణ పట్టియును సవరింప వలసిన కార్పొరేషను సభలూ రాయి దేవేంద్ర చంద్ర ఘోషా గారు పపొడించిరి.

ఆంధ్రదేశవార్తలు

మల్లభాగ్యుడైన గ్రామమునందలి మల్లికార్జునపుస్తకాలను ప్రధమ వార్షిక కొల్లెవక హోల్స్సకము కడచిననెల 30-వ తేదీన జరిగినది.

అఖిల భారతకీర్తియ మధ్యజన మహాసమ్మేళనము:— చిరుతానూరునండి యొక్కట్లు వ్రాయుచున్నాడు: ఈ మహా సమ్మేళనమునకు హిందూదేశముయొక్క పలుభాగములనుండి వలపురు మహానీయు లేలేచిరి. సభ బయటదముగ జరిగి నది. భీష్మగర్జన కంఠింప ఆర్. వి. శ్రీనివాసాచార్యులు. ఏ. యం. ఏ. సి గారు సభాప్రధానవై ద్వలం వియమింపబడిరి. ఇచ్చట కచ్చియుండు అనేకజేల జనలకు చికిత్సాసౌకర్య మునకు నొక ధర్మవైద్యులను గూడ అచార్యులచే స్థాపిం పబడెను. జైవభూమి అచితముగ నియంబింపబడుచున్నది. మరు దినము (30 తేది) సభ ముగియును. ఆయనర్యేదము దాని జైన్యత్వము, ప్రకృతిశక్తి, ఆయుర్యేదమునకు సభకు గల సంబంధము, ఆయుర్యేదము ఈ సభాపరీక్షలలో చేర్చవలె ననుట మొదలగు విషయములు. భిగర్జన ఆర్. వి. శ్రీనివాసా చార్యులచే కన్నడమున నుపన్యసింపబడెను.

ఆంధ్రనాయకులత్వంలో నొక ఆంధ్రాంధ్రుడు దైవిక షక్తికను నెలకొల్పుచు గాక! కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు గూడ నెలకొల్పిన దుర్బుద్ధులై యున్నట్లు చివ రిడి. వారు స్థాపించి విజయపథమునకు బోగల రను ప్రత్య మాంధ్రులకు గలను. వా రాంధ్రదేశికప్రతికోద్యమము గూడ త్వక్తావలంబించి చారు ధన్యులు. మనము ధన్యులముల మ... ఈ ప్రతికోద్యమముకు కొంత మూలనిధిగూడ ఉపయోగ పడినట్లు చూచుచు. ఇక మన మాలస్యమొనర్చుచో మన నలపీనకు పరిచయము మీలనెడు. కొలదికాలములో నాంధ్రా దేశమునం బాంధ్రాసభ, మండలసభలు జరుగవై యున్నవి. తత్సభాప్రతినిధులందఱు తీర్మానములు గావించి కొంతమూల నిధిని సమకూర్చి నాగేశ్వరరావుగారిచే షక్తికాస్థాపనగా గావించెదరు గాక!

గుంటూరుజిల్లా నిజాముపట్నములోని "వాణిశీకేతన" మనుషేరు గల ప్రతిభాంధా గారకార్యనిర్వాహకసభ్యులను పురవాసు లిల్లు వ్రాయుచున్నాడు: ఈవర్షము జరుగబోవు వార్షిక మహాసమ్మేళనమునకు, గతవర్షంబాదిక సభాధ్యక్షులైన కాశీ కృష్ణమాచార్యులవారిని, సభాధ్యక్షులుగా నెన్నుకొని నట్లు ప్రకటించిరి. కృష్ణమాచార్యులవారి యధ్యక్షతకొరవార్యములు, గతవార్షిక కేంద్రసంవర్షమున విని యానందించి యుం టిమి లిగి ఆసంవర్షముగూడ వారిచే యెన్నుకొనుట మా కంట సంతృప్తికరముగానుండక, రాయబహదూర్ క. పితేళ్ల లింగం పంతులు, చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము, పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహరావు గార్లు మొదలగుగల వారి యధ్యక్షత క్రింది ఈవర్షపు వార్షిక మహాసమ్మేళనము జయప్రథమాగా జరిగింకలంబులకు మా గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహకసంఘము వారి నిడుమాలముగా కోరుచున్నాడు.

ఒక రిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:— బందరులో హిందూ మోక్షాన్నిజేటి అటువది సంవత్సరములు వాటిండున వష్టి పూర్తి ఉత్సవము (జూలీ) 1919 సం॥ జనవరి నెలలో తప్పక జరుపుటకు నిశ్చయించబడినది. ప్రస్తుత మాసాతకాలయందును కాఖిలయందును చదువు బోలురు 1100 కంటె ఎక్కువ మంది యున్నారు. పాఠశాలయందు విద్య నభ్యసించి పరీక్ష లలో కృతార్థులైన వారు చాలామంది యెక్కువమైన పదవులలో యుండి ఆంధ్రదేశమునకు వ్యాపించియున్నా రు. వష్టిపూర్తి ఉత్సవము తిరుతిరి వై భవముగా జరుపు టకు సుమారు 2000 లయినను కావలసి యుండును. తాము పూర్వము చదువుకొన్న పాఠశాలయందు తమకు గల అను రాగమును జూపుట కిది తరుణము. పాఠశాల పూర్వపు విద్యార్థులను అభిమానులకు తమకు కీర్తిసంపద లేకుండ ద్రవ్యసహాయము చేసి జూల్లి ఉత్సవమును వైభవముగా జరుపుటకు సహాయపడ గలవలన ప్రార్థితులు. పూర్వ విద్యార్థులు తమ చిరునామాలను చందాలను పూర్వవిద్యార్థి సంఘకార్యదర్శి, మల్లెల కెనరామప్పయ్య డి. ఏ స్ట్రీటు, బందరుకు పంప ప్రార్థితులు. జూల్లి జరుపు తేదీలు ముందు తెలియచేయబడును. ప్రాత విద్యార్థి సంఘ వార్షికత్సవము వైతము జూల్లి దినములలోనే జరుపబడును.

వృత్తాంతములు

పోలీసు కాఖిల జేతములు:— ఇండియా పోలీసుకాఖిలవారి జేతములనుగూర్చి ఇండియాబొత్తనమువారు ఇండియానుండికి వ్రాసిరి.

బాబూ కె. సి. ముఖర్జీ ఎం. ఏ గారు ఆత్మహత్య నిశ్చయించుకొనునందు ఉపన్యాసములుగా నెన్నుకొనబడి రని ఇండియా పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

రంగూరు శ్రీల సమావేశము:— సమాన రాజకీయ సామ్యత్వములను కోరటకు రంగూరులో శ్రీల సమావేశ మును ఈ నెల 4 వ తేదీన జరుపుటకు ఇండియా శ్రీసంఘము వారు నిశ్చయించిరి.

ఆస్ట్రేలియా గోదములు:— ఇంచాలని స్త్రీలముగ యూరో పునకు పంపబడును. వానిలో కొంతభాగము ఇండియాకు పంపు టనుగూర్చి ఇండియా దొరతనమువారికిని ఇంగ్లాండు దొరతనము వారికిని వ్యవహారము జరుగుచున్నది. గోదముల కమిషను వారును నాకల యుద్ధాగ్నియును తోడ్పడ నంగీకరించిరి. సిసలు ధర కమెడనునియు తక్కువవెలయ ఏర్పరచెననియు వారు తెలిపిరి. ఇదివరకు ఇండియాదేశీయులు గోదములను పంపియుం డుటచే వారి కిప్పుడు తక్కువరేట్లుకు పంపుటకు ప్రతిభుజేతపు కోశాధికారుల లంగీకరించిరి. ఇండియావారి గోదములను లాభ మున కమ్మగూడదు. ఈ గోదములను ఇండియాదొరతనము వారు మొదట నేలకును పిచ్చుట కలకత్తా బొంబాయిగరము లందలి గోదముల యంత్రాకాలలవారికిని విక్రయించెదరు. యంత్రాకాలలవారుగూడ పిండి నూక ముచ్చగువానిని చాకగా నమ్మట కంగీకరించిరి. ఈరీతిగా ఆస్ట్రేలియాగోదము లక్కరకువచ్చునని ఇండియాదొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

బొంబాయి గవర్నరుగారు చక్రవర్తిగారికి నూతనతప్ప రాంధ్ర దేశసోత్సవ సంవత్సరమున నిల్లు తొడిగి పంపిరి: "బొం బాయి రాజధాని యందలి ప్రజలు ప్రభుత్వము ప్రభుత్వము వారు మొదలగు వారందఱి తనపునకు ఇంత యువదారవంతము గా వారంభమైన ఈ నూతన వర్షరాంధ్ర దినమున తమకు మాన్యుజ్ఞతా పూర్వకపు ఆభివేదనములకు తెలుపుటకు నేను సంకోషించు చున్నాను."

చక్రవర్తిగారి ప్రత్యుత్తరము. చక్రవర్తిగారు దయాపూర్వకముగ నిక్రింది నిధమున ప్రత్యుత్తరము నొసగిరి: "బొంబాయి రాజధానియందలి ప్రజలు, ప్రభుత్వము ప్రభుత్వమువారు మొదలగు వారందఱి తనపు నకు మీరంపిన లెంతివార్త బుందినది. అందులకు నేనెంతేని యు కృతజ్ఞుడను. ఇకముందే నువ్వ రాజధాని ఆయురారోగ్య విశ్వస్థములతో భిక్షుధి జెందును గాక యని నేను కోరు చున్నాను."

ప్రాసనరు రామ్మే మ్యూనిసిపాలిటీ రాజీనామా.

దొరతనమువారిల్లు ప్రకటించుచున్నాడు: మంగళేశ్వర వార్తాప్రచారక సంఘసభ్యులుగ నున్న ప్రాసనరు రామ్మే మ్యూనిసిపాలిటీ ముఖ్యవార్తా ప్రచారక సంఘమువారు రాజీ నామా నివ్వని కొరికలుల కొన్ని పత్రికలందు కన్పించుచు న్నున్నది. ఈవాస్తవ అబద్ధము. హిందూదేశము నందలి ముఖ్యపట్టణములలో యుద్ధసారాంశమునుగూర్చి అనేక ఉపన్యాస ముల నీయదల పెట్టిరి. ఈయేర్పాట్లకు తేసికొనకపుడు తాను కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ సంఘమునండి కనంబరు నెలలో విడువబడుచు యుద్ధదేశ్యమును వారు కలిగి యుండిరి. సంధిసూచన లకు చూడి మ్యూనిసిపాలిటీ ప్రయాణమును నిడవిపెట్టుకొన నెందిగారి ఆయాప్రకటనలందలి స్నేహితులందు కిచ్చగిం పలేను. అప్పుడే యేర్పాటులన్నియు చేయబడినవి. వారి నివ్వకు వృధాభయము మందికాదని వారనిరి. మరియొ విశ్వవిద్యా లయ సంఘమువారి పనిపూర్తికాదు. వారి రాజీనా మా నీయవలసిన వారైరి. మ్యూనిసిపాలిటీ విద్యార్థినియమున నెంతసహాయము చేయగలగుదురో తెలిసియున్నరు, వారి రాజీనామా నంగీకరింపక తప్పినది కాదు.

డిసెంబరు 30 ఉదయం 9 గంటలకు విశాఖపట్నములో మేలుపాక, హిందూ ఉన్నత ప్రథమ పాఠశాల విద్యార్థి సంఘమువారి యాహ్వానము నంగీకరించిచదువుల ఏకరాజు పం తులవారు భక్తిమాగ్నమును గూర్చి యుపన్యసించిరి.

మదరాసు కార్పొరేషను నోటిసు.

1919-వ సంవత్సరము జనవరి 20-వ తేది సోమవారమునాడు మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు చెన్నపురి కార్పొరేషనువారి రివ్యూన్ బిల్లింగుయొద్ద ప్రెసిడెంటుగారిచే, స్పెసిఫి కేషనులో చెప్పబడిన ప్రకారము బొగ్గును సప్లయచేసి తూచి నిలువ జేయుటకు పొందగల అందికొనబడుదును.

కాంట్రాక్టు, పొందగల పత్రములు స్పెన్సు 1-కి రెండు రూప్యముల గునుమును చెల్లించినచో కార్పొరేషను రెవిన్యూ ఆఫీసరుయొద్ద దొరక గలవు. ఆ పత్రములయందలి నిబంధనలకును వరతులకును అంగీకరించిన పొందగల దరఖాస్తులు మూత్రమే ఆలోచింపబడును.

రివ్యూన్ బిల్లింగు } జేమ్సు. ఆర్. కోల్సు, }
మదరాసు, 4-1-1919 } బి. ఎస్. సి. ఎమ్. ఇన్స్టు. }
(1415) } సి. ఇ. ఇంజనీరు.

టెరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ

బీమాకంపెనీ లిమిటెడ్ సం॥ 1874 స్థాపితము. హెడ్డాఫీసు, బొంబాయి

నిలవసాము 7,70,00,000 రూపాయలు ఇంతవర కిచ్చివేసినది 5 కోట్ల రూపాయలు.

ఈ టెరియంటల్ కంపెనీలో చేయుబడెను, ఎంబోవమెంటు బీమాకన్న సురక్షితముగ పెట్టుబడి వేరొకటి యుండును. అందువలన పాలిసీదారునకు వృద్ధాప్యదశయందు నమ్మక నుగు ఆదామమును సమకూర్చుటయే, గాక పాలిసీదారునికి అకాల మరణ మగునేని ఆతని కుటుంబమునకు జీవనో పాధియు కలుగును. స్థిరమగు ఆదాయములు లేని వారలకును పెద్ద కుటుంబములకును ఇది చాల సౌకర్యముగ మార్గము. (672)

Applications are invited from respectable gentlemen in Telugu Districts to act as Representatives for the Company. Good opportunity for employees in Mercantile offices to augment their income by devoting their spare time to our work.

Apply to:— F. E. Vaid, Ag. Branch Secretary, Oriental Assurance Buildings, Post Box No. 8, Madras.

మోహిని వైలము:— శ్రీ పురుషులు వాడు ఐదు యోగ్యులైనది. మొదటకు చలువజేయును. మెండ్రుకలు గాలిమండును. వెండుకలు గుచ్చు జేరును. మువ్వపండ్లిగి యుండును. 4-12-19

ఆంధ్రదేశము. మొదటి మొదట మహాదేవసభలయందలి సభ్యుల సంఘాధ్యక్షులు, సభాధ్యక్షులు, యువసభ్యులు, వారి చిహ్నములు, సభా తీర్మానములుగలవు. నెల రూ॥ 1-4-0. స్టాండ్ జేటు. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 1, తిలకాశ్రమిది, మదరాసు.

Towards Peace.

(Reuter's Agency)

Great Britain

Destruction of Turkish Army Described

General Allenby's Despatch.

Good Work of Indian Troops.

LONDON, December 30.

A despatch from General Sir Edmund Allenby, dated the 31st October, dealing with the operations begun on the 19th September, which resulted in the destruction of the Turkish army, liberation of Palestine and Syria and the occupation of Damascus and Aleppo, says that at the beginning of September the enemy's strength totalled 4,000 sabres, 3,200 rifles and 400 guns, while General Allenby disposed of 12,000 sabres, 57,000 rifles and 540 guns. Describing the preparations for the main attack in the coastal plain, General Allenby states that by reducing the strength of the troops in the Jordan Valley to a minimum and withdrawing his reserves from the hills north of Jerusalem, he was able to concentrate on the front of attack about 35,000 rifles and 353 guns, against 8,000 rifles and 180 guns. Concentration was carried out secretly, mainly owing to British air supremacy and the enemy was certainly ignorant of General Allenby's intention to attack on the coastal plain with overwhelming numbers. General Allenby mentions that during the advance of the infantry north-eastward after breaking through the enemy's defences between the railway and the sea, the 3rd [Lahore] and the 7th [Meerut] Divisions met with a determined well organised resistance and the enemy had apparently not then realised that the British cavalry had already blocked his main lines of retreat. Dealing with the capture of Haifa, General Allenby states that two miles from Haifa road in the passes between the spur of Mount Carmel on the left and the marshy banks of the River Kishon on the right, the 5th Cavalry Division reaching this point on the 23rd September, was shelled from the slopes of Mount Carmel, and found the road and river crossings defended by numerous machine-guns. Whilst the Mysore Lancers were clearing the rocky slopes of Mount Carmel, the Jodhpur Lancers charged through a defile and riding over the enemy machine-guns, galloped into the town, where a number of Turks were speared in the streets. Colonel Thekur Dalpat Singh, M. C., fell while gallantly leading this charge, 1,350 prisoners and 17 guns were taken in this operation. The gallantry and determination of all ranks and all arms were very marked. The British, French, Indian, Dominion, and Colonial troops, all did magnificently and good fighting qualities were shown by every unit, including all recently formed Indian battalions.

New Year Celebrations.

LONDON, December 31.

Crowds celebrating the New Year at St. Paul's were largest, most light-hearted and most sober from years and included many Dominion soldiers. Crowds in West End were reminiscent of the Armistice week. Suppers and dances at the restaurants were packed with revellers. The boy scouts in suburbs sounded "all clear" at midnight.

Departure From Dover.

LONDON, December 31.

President Wilson arrived at Dover from London at eleven o'clock this morning. He was received by the naval, military and civil authorities. The President sailed for France at 11.30 on board the transport "Brighton". The Castle battery fired a salute as the transport left. British destroyers accompanied the "Brighton" to mid-Channel, whence she was escorted by French destroyers. There was no aerial escort owing to bad weather.

George Cawston.

LONDON, December 31.

The death is announced of Mr. George Cawston, one of the founders of the Chartered Company.

Awards.

LONDON, January 1.

Sir Eric Geddes and Admiral Madden have been awarded the Grand Cross of Bath and Vice-admirals Gough-Calthorpe, Browning, and Robeck have been given the Grand Cross of St. Michael and St. George.

Mr. Lloyd George Identifies Himself with People's Interests.

LONDON, January 1.

Travelling from Holyhead to Cardiff, Premier this morning had rousing reception at Carnarvon where he made a speech in Welsh. Thanking his constituents he said that they could rely upon one thing, namely that he was still in the same place. He was one of the people (Cheera.) It was for them he worked and would continue to fight so long as God gave him health and strength. The general election had given democracy an opportunity in the present Government to change the face of the country. Unless the Government did their best to fulfil their promises he pledged himself that he would not remain at the head of the Government but would go back to the people for another mandate (Loud Cheers.)

London Banker's Annual Report.

LONDON, January 1.

The annual report of the London Bankers' Clearing House says that the total turnover in 1918 was 21,198 millions sterling and there is an increase of 2076 millions as compared with 1917 and an increase of 476 millions on the pre-war record in the year of 1915. The increase was due to the heavy Government borrowing and payments and also to the increased prices of securities. Despite the daily movement of large sums on to constant purchases of war securities and rapid

disbursement by the government the money market has been under such control that there has not been any indication of stringency and the rates have scarcely fluctuated. Trade requirements were met without disturbance and the money market rarely needed to resort to the bank of England for borrowing purposes.

Obituary.

LONDON, January 1.

Lt. Robinson V. O. First destroyer of zeppelin invaders headed at Harrow of influenza. He returned from captivity in Germany on the 14th December.

Aerial Development.

Survey of Route to Australia.

LONDON, January 1.

The Air Ministry states that two Air Force officers are going to India in order to survey a further chain of landing grounds at Burma, Siam, Soudan etc. to the Northern territories of Australia. A giant Handley-Page machine will be ready for the flight by the time the organization is completed.

British Finance.

Revenue and Expenditure Compared.

LONDON, January 1.

The revenue for past nine months was £509,165,295 showing an increase of £108,515,502 as compared with the corresponding period in 1917. The total expenditure chargeable against revenue for the same period was £2,049,993,606 compared with £2,029,435,062. Interest and other charges on war debt amounted to £215,410,379 as compared with £144,573,657.

Naval Appointments.

Retirements and Promotions.

LONDON, January 1.

Admiral Louis Alexander Mountbatten, Marquess of Milford Haven and Admiral Sir George Pailey have retired on their own request. Sir David Beatty and Sir Reginald Tupper are promoted admirals.

Demobilisation in Great Britain.

Lord Balfour of Gorton Previews Regarding Revival of Industry.

LONDON, January 1.

The following authoritative statement is issued with reference to the demobilisation in Great Britain affecting at least ten million men and women and who are engaged in Britain's war. Out of whom 7,75,000 have already been released, including 2,70,000 soldiers and sailors, 1,15,000 returned prisoners of war, and 3,90,000 munition workers. The three factors governing demobilisation are firstly, the size of the British army which must at present be maintained (this has already been practically settled by Marshal Foch in conference with the Allies holding the western line) secondly, the machinery of discharge, thirdly, the economic situation at home. At present, the demobilisation is proceeding on a selective basis as distinct from discharge by units, men being selected as far as possible who are most essential to industry. Obviously to demobilise the army and navy of seven millions on selective basis is a colossal task. Moreover army has been moving forward with many services, working at a higher standard than during the fighting, but as soon as the existing strain on the civilian has been relieved, there will be a change from selective basis on the demobilisation to an industrial basis, while later it may be possible to work on the formation basis bringing formations home then demobilising collectively. One great problem is the transportation especially over devastated areas in France. Mr. Foch declared that on a selective basis the maximum he can discharge from the army in France is ten thousand daily while on a non-selective basis he can release twenty thousand daily with the same transportation facilities. So speedy passage through Antwerp it would be possible considerably to increase these numbers but this would take time. It is recognised that it is desirable to return men from France as soon as possible. Two hundred and seventy people are at present drawing out of work benefit, while the out of work population is advancing seventeen per ten thousand of the total population weekly. Consequently in demobilising, the unemployment factor must steadily be borne in mind. The authorities however are not alarmed at the present situation. There exists a good deal of optimism as regards the revival of industry. It is believed that the boom will come later.

Steamyacht 'Iolaira' Strikes Rock.

LONDON, January 3.

The steamyacht "Iolaira" carrying three hundred Bluejackets on furlough struck a rock at entrance to Stornoway Harbour and foundered. Fifty managed to scramble ashore and they are badly injured.

Further Details

'Iolaira' Foundered.

LONDON, January 3.

The "Iolaira" disaster occurred at two O'clock in the morning, 250 Bluejackets perishing a few yards from their native shore. They had had an excellent passage from Kyle of Lochalsh with a fair wind and they were getting their kites together in the highest spirits in anticipation of their first "New Year holiday" since the war began, when "Iolaira" inexplicably struck. (She was going at full speed) It was dark but clear, and lights were very visible. Fifty jumped overboard and were drowned. Two boats which were launched were swamped. The occupants were drowned. The rockets were fired showing the shore seven yards distant. Many tried to reach the rocks but the current dashed them to pieces. Two men eventually managed to get a Hawser ashore by which the survivors scrambled to safety. Many were unable to retain their grip of Hawser which was later nately slack and taut as the ship swung, and were drowned. Finally the Hawser snapped and "Iolaira" foundered.

Swiss Legation Permits Refused.

Swiss Government Protest.

LONDON, January 1.

BERNE.—The Swiss Government has telegraphed to the Russian Soviet Government protesting against the refusal to permit the Swiss Legation to leave Russia.

France

Peace Plans.

Freedom Regarding Alsace-Lorraine.

LONDON, December 30.

PARIS.—Havas Agency states:—In the Chamber of Deputies, M. Pichon stated that France accepted the principle of the League of Nations. She was opposed to annexation but reserved complete liberty regarding the Alsace-Lorraine frontier including the Sarre Valley, "Germany's forces," said M. Pichon, "must be so reduced as to prevent the possibility of their again troubling the peace of the world. The difficulties in Morocco would be settled."

Peace Conference Commences on 13th January 1919.

LONDON, January 1.

It is officially announced that the British delegates to the Peace Conference at Versailles will include the Premier, Mr. Balfour, Mr. Bonar Law, and Viscount Hardinge, permanent head of the Foreign Office. Other delegates will be Sir William Tyrrell, Senior Clerk of Foreign Office, Sir Louis Mallet, Sir Home Howard, Sir Ralph Paget, and Sir Eyre Crowe with their staffs. The majority of the delegates will leave Charing Cross on 4th January for France but the Premier and Mr. Bonar Law will not leave until about the middle of next week. Mr. Balfour is already in France. It is expected that the peace conference will commence on 13th January.

French Premier Resting.

PARIS, January 1.

M. Clemenceau left Paris last night for the Venise Department, where he will take a week's rest.

President to Visit America.

LONDON, January 1.

PARIS.—Havas Agency states:—President Poincare anticipates visiting America after the Peace Conference probably in July.

French Railways.

Preparation for Increased Traffic.

LONDON, January 1.

PARIS.—Havas Agency states:—The Transport Minister, speaking in the Chamber, said that the French railways would be gradually provided with rolling stock calculated to deal with an increase of 25 per cent in traffic as compared with 1913. "A large number of locomotives and 27,000 trucks had, he said, been ordered from America."

War Trophies in Paris.

LONDON, January 1.

Havas Agency states:—Two big Berthas are to be set up in Paris with the names of victims inscribed on them.

PARIS.—The President and Mrs. Wilson have arrived.

Foodstuffs in France.

More Plentiful Supplies.

LONDON, January 1.

PARIS.—Havas Agency states:—The French Food Ministry announces, that, as a result of measures taken, more plentiful supplies of foodstuffs will shortly be available in France.

Russia

Bolshevik Danger Somewhat Reduced.

LONDON, December 31.

HELSINGFORS.—The Estonian diet has accepted the Finnish help in munitions and finance. The Bolshevik danger has been somewhat reduced.

Enemy Batteries Silenced.

LONDON, January 1.

STOCKHOLM.—An Estonian Communique says:—We silenced enemy batteries in the villages of Kolga and Wakkw. Our landing detachments cleared the peninsula of Jaminda and Paerispea capturing prisoners.

Poles' Operations.

Barracks Bombarded and Attacked.

LONDON, January 1.

The latest news of the situation in Posen received via Berlin is that the Poles stormed the artillery stores, distributed rifles and hand grenades, captured the railway station, occupied the railway to the frontier of the province of Posen and surrounded and bombarded the barracks, the garrison refusing to surrender. It is believed that Paderowski is directing the attack. It is estimated that two hundred were killed.

To Resist Bolsheviks.

Germans Object to Militia.

LONDON, January 1.

The "Times" learns from Warsaw that at the conference of Polish and German delegates in Lithuania on December 18th the Poles demanded permission to organize a Militia against the advancing Bolsheviks. The Germans refused and said the formation of militia to keep internal order would only be permissible if each militia man signed a written undertaking not to fight the Soviet forces. They added that Vilna and Minsk would

belonged over to the Bolsheviks when evacuated by Germany. The Polish broke off conversations. The Ukrainian Bolsheviks have begun to bombard Lemberg which is invaded from three sides and the enemy is advancing on Grodek from the south.

Panic at Riga.

LONDON, January 1.
COPENHAGEN.—A Berlin message states that panic occurred at Riga on account of the advance of the Bolsheviks who are less than twenty miles distant. It is stated that the Russian fleet will attempt to put to sea from Kronstadt to meet the British warships in the Baltic. Destroyers "Poltava" and "Sébastopol" and some cruisers manned by M. Lette and the Estonians have already sailed but they were shelled from the Finnish coast and returned to Kronstadt. The French squadron of two cruisers and three destroyers has passed Skaw bound for Baltic.

Germany

The Government's Policy.

Socialisation and Advantageous Peace.

LONDON, December 31.
AMSTERDAM.—A message from Berlin states that the Government has issued a manifesto declaring that its policy, until the National Assembly is established, includes "socialisation," the abolition of war profits, the creation of work for the unemployed, the promotion of national defence, the dissemination of unauthorised persons, the securing of peace as quickly and on as favourable terms as possible, and the representation of the German Republic abroad by new men with a new spirit.

Berlin May Stew in its own Juice.

Von Hindenburg not Muddling in Politics.

LONDON, December 31.
Reuter's special correspondent at Cologne telegraphing on 28th December emphasised the difficulties of the understanding that is going on in Berlin. He says that the telegraph is doubtless controlled by the party temporarily on the top. Feeling in Cologne is that Berlin may stew in its own juice. Rheinfelder does not believe Berlin's policies, none of whom inspires enthusiasm. Von Hindenburg owing to his not meddling in politics is the only man mentioned with respect. There is a growing feeling here that the separation from Berlin is the only hope of safety. The idea of Rheinisch-Westfälische Republics now being merged in the large scheme on the West Deutsche Republic including possibly Hannover. Meanwhile the main desire of the army of occupation is to finish business as soon as possible and return home.

National Assembly.

Ex-Chancellor, a Candidate.

LONDON, January 1.
An Amsterdam message from Heidelberg states that Prince Max has been nominated as a candidate of the German Democratic Party for the National Assembly.

More German Troops Required.

LONDON, January 1.
It is significant that German newspapers are urging that more troops should be sent to "Posen" confirming the impression that Germany is determined to hold on to the town.

Holland

Pro-German Dutchmen.

Telegraph Operators' Offence.

LONDON, January 1.
AMSTERDAM.—Three Dutch telegraph operators have been arrested on a charge of transmitting to Germany official telegrams from the legations of the Allies at the Hague to their respective governments.

Austria

Local Bolsheviks Fire on Troops.

LONDON, December 31.
BUCHAREST.—The local Bolsheviks in conjunction with the Russian anarchists and Budapest revolutionaries organised a demonstration and fired on the troops barring the streets. The troops replied killing six and wounding 15. The ringleaders were arrested.

America

Hospitalship "Northern Pacific"

Runs Ashore.

Vessel's Position Perilous.

LONDON, January 2.
NEW YORK.—The Hospital Ship "Northern Pacific" from Great carrying 2480 American troops, including 1744 wounded went ashore on the Fire Island during the night. The weather was foggy and rough. The vessel's position is perilous and no rescues have yet been effected.

Poland

Alleged Polish Excesses at Posen.

LONDON, January 1.
COPENHAGEN.—The Berlin Press Agency is active in alleging that the Polish excesses have occurred at Posen. The newspaper "Achterhablatz" asserts that there were Jew Pogroms there on Sunday, the mob plundering the houses in two streets and killing and wounding many Jews. Thirty dead were counted and the synagogue was destroyed.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

Delhi

The Indian Ladies' Conference.

Large Attendance of Ladies.

Mrs. Besant Presides.

DELHI, January 3.
Owing to the prolongation of the Indian National Congress the Indian Ladies' Conference was held on the 1st instead of December 31st, 1918. There was a large attendance of ladies. After a long day the girls of the Indraprastha High School

Mrs. Ansari

the president of the Reception Committee opened the proceedings and welcomed all the ladies present. Mrs. Annie Besant who was then elected president of the Conference in her opening speech remarked that the programme before her was divided into three parts, social, educational and political. Under the first came the loosening of the

Purdah System and the Evils of Early

Marriages.

Under the former she showed how men suffer through loss of association with women and the women suffer through numerous limitations. Owing to early marriage many women being physically unfit to bear the strain die before the age of 25. The statistics show that more boys die before 15, than girls but after 15 there is sudden increase in the death rate of women. If they live over 25 they generally pass on into maturity. This is a point which Indian women must consider for themselves, for the health of the women affects the child. Dealing with

Education

she maintained that boys and girls should not be entirely educated on the same lines. It was necessary that girls should learn "food values and the best means of cooking, sanitation and the taking care of children, also what to do in case of accidents. In former days the grandmothers in India knew these things. Now the modern Indian woman sends straight for the Doctor when accidents or sickness occur, whereas the grandmothers would have known themselves what to do. Hence the homes are less looked after, the health is not so good and

Infant Mortality is Disgraceful.

In referring to the

Political Subjects

on the programme, Mrs. Besant traced the growth of the women's movement in Great Britain. She pointed out the hard conditions under which women and children laboured and how it was seen that these conditions could only be altered by women being represented in Parliament. She briefly explained the long struggle women had for higher education and how the first women who went to be trained as doctors were even pelted with stones and degrees were refused to them until at last men became ashamed of the way they were treating women. Mrs. Besant traced the long struggle for the vote in Great Britain and reminded her audience that a resolution giving vote to women was passed at the National Congress in Bombay and again in the Congress just over in Delhi showing that India was likely to gain quickly what England has taken 40 years to get.

Woman is the Shakti

and India needs the help of her women. It was through the help of women that the South African difficulty was settled. As women took up the cause of the women of Fiji the system of

Indentured Labour

was stopped. Mrs. Besant congratulated the ladies on holding such a conference in the ancient city of Delhi and in inspiring words pictured India led by each woman as being in the vanguard of nations.

Mrs. Chandalal and Mrs. Sri Rama spoke on the loosening of Purdah. Dr. Vadi and Mrs. Sultan Singh spoke on the evils of early marriage. Shrimati Ram Delari Shikade, Mrs. Saraji Pershad and Shrimati Satyabala Devi and Shrimati Ram Bai Kandar spoke on education. A resolution on the

Enfranchisement of Women

was proposed by Shrimati Sarala Devi Choudharani and seconded by Shrimati Chanda Bai Jaini and unanimously passed.

Equal Suffrage.

The following resolution was unanimously passed at the "All-India Ladies' Conference held in Delhi on January 1st 1919:—That the All-India Ladies' Conference urges that women possessing the same qualifications as are laid down for men in any part of the reform scheme shall not be disqualified on account of sex."

DELHI, January 3.

It is understood that the Government of India have addressed the Secretary of State on the general question of the improvement of pay of Imperial Police.

Professor Ramsay Muir's Designation

Rumour Contradicted.

DELHI, January 3.

A press communique says:—There is no truth in the statement which has appeared in certain newspapers that Professor Ramsay Muir has been called upon to resign his position on the Bengal Publicity Board at the request of the Central Publicity Board and with the strong approval of the provincial publicity committees. Professor Ramsay Muir undertook to organise a series of lectures on the issues of the war at the chief centres in India. When he entered into this arrangement

Professor Ramsay Muir expected to be relieved of his duties on the Calcutta University Commission about the middle of November. When peace was imminent Professor Muir suggested the abandonment of the lectures but in view of the strong support which his tour had received in the provinces he was asked to adhere to the arrangements made. Owing to the unexpected prolongation of the work of the Commission and the close which it demanded Professor Ramsay Muir was obliged to press for relief from his engagement and his resignation was reluctantly accepted because the educative value of the lectures was fully recognised.

Bombay

Bombay Governor's.

New Year Greetings to King Emperor.

BOMBAY, January 3.
His Excellency the Governor of Bombay has despatched the following telegram to His Majesty the King Emperor. "On behalf of my Government and of the people of Bombay Presidency I offer to His Majesty the King Emperor our loyal greetings and our united good wishes for the New Year which has opened so auspiciously."

His Majesty's Reply.

His Majesty the King Emperor has been graciously pleased to reply in the following terms: "I am deeply grateful for the loyal greetings which you have sent me from the Prince and people of Bombay Presidency. I sincerely thank them and pray that in coming years this great presidency may be blessed with peace and happiness."

The Bombay Share Market.

BOMBAY, January 3.
The market opened firm and a further improvement was recorded in almost all the shares. Bill rates have dwindled down and bear sales have been hastily covered, improvement in cotton and cloth markets appears to have reflected here and on the whole a much better feeling prevails, real investors are coming in to make less purchases. The following are closing quotations:—Central India were at Rs. 2,300, Swadeshi Rs. 206, Ahmedabad advance Rs. 1,400, David Rs. 625, Tata Mills 940, a. on a. Valsay Rs. 560, Fazulshay Rs. 755, Gunimbuoy Rs. 352 Crescent Rs. 225, Incore Marwa Rs. 280 Indian Decoding Rs. 170, Pearl Rs. 565, Keshinor Rs. 1310, Madhavji Rs. 2080, Shapurji Rs. 122, Simplex Rs. 745, Akia Rs. 85, Finally Rs. 510, Swan Rs. 665, Bombay United Rs. 940, New great Rs. 255, Century Rs. 410, In miscellaneous shares Tata ordinary were at Rs. 240, deferred Rs. 1125, Katni ordinary Rs. 260, deferred Rs. 1340, Tramway 450, 3½% Government paper quoted was at Rs. 64 74½ 4% terminable loan Rs. 95, 4% conversion loan Rs. 78.

Calcutta

Food Stuffs.

Sale of Australian Wheat.

CALCUTTA, January 3.
The Food Stuffs Commissioner for India has issued the following note:—The Government of India have been in communication with His Majesty's Government with a view to arranging for the sale to India of Australian wheat, considerable quantities of which are expected to be shortly on passage to Europe. The Royal Commission of wheat supplies have now expressed their willingness to sell at cost price any of these cargoes of Australian wheat and the shipping controller is willing to supply tonnage at freight rates based on actual cost. His Majesty's Treasury have agreed to this specially low rate of freight in view of the assistance which India has rendered in the past regarding wheat exports and on the understanding that wheat will not be sold at a profit. The Government of India propose to utilise these cargoes of wheat firstly for supplying as far as possible the military requirements of wheat products and secondly for sale to mills in Calcutta and Bombay who agree to sell their products at suitable rates. The introduction of Australian wheat for filling requirements of the army and of mills will thus render available for the needs of Civil population.

Calcutta Municipal Corporation

And Women Corporators.

CALCUTTA, January 3.
At the next meeting of the Calcutta Municipal Corporation Rai Debendra Chander Ghose will move that the Corporation should recommend to the Bengal Council that in the Calcutta Municipal Bill now before the council provision should be made for giving votes in the matter of election of Commissioners to rate paying persons irrespective of their sex.

Burma

Burman Burglary in a Train.

RANGOON, January 3.
On Thursday night the action of a Burman who was seen to enter a first class carriage in the Promote train at the main railway station, Rangoon, aroused suspicion as the lights were extinguished and the doors and windows bolted. The train was about to start but was stopped by pulling the communication cord. A Burman head-constable broke the window and got in and had a fight in the dark with the man, whom he eventually overpowered. He was found to be stark naked and unarmed and had removed some of the carriage fittings which he placed under the seat with his clothes. He was arrested and taken to prison. The head-constable's plucky conduct was commended by the Railway Police authorities.

Indian Women's Association

Claims Equal Suffrage.

RANGOON, January 3.
A meeting of women has been called by the Indian Women's Associations to be held to-morrow to demand that all matters connected with the reform of women should be placed on an absolute equality with men.

చారిస్తారు పరీక్షలు

దానినకు పరీక్షలలో కృతార్థులైన ఈ క్రిందివారికి

1918 సం॥ నవంబరు 18-న తేదీ సోమవారమునాడు లీకల ఎడ్యుకేషన్ కమిషనియారు పట్టుకూల రిచ్చిరి.

ఆర్. కె. ఎల్. సంకెయ్యారావు, ఎన్. ఎల్. అగ్ర
 చాలా, ఎ. బి. ఎ. హాల్మిలి, ఏ. (ఆక్స్) ఏ. కుమార్
 బి. ఏ. (కాంటాబు) ఎన్. ఎల్. చిశామి, కామలవరపు శే
 షగిరిరావు బి. ఏ. (మద్రాసు) కె. సంజయ్ కుమార్ బి. ఏ. (మ
 ద్రాసు).

రెండవ పత్రము

కామక్షయ హిందు.

మూడవతరగతి

నోస్ట్రో షిర్ సోక్రాజినినాయి, యశ్వంతరావు గణపతి
రావు గాయక్వాడు, ఖీరోజు జిన్జియా, అనుదళమారు,
సయ్యును మారుచును సలీం.

దీక్షలు ఎక్కువైనను కష్టమైనవారు చేసిన మైకలు
మన పాపములలో ఈ క్రిందివారు కృతార్థులై ఆపద నడవనైన
పు తరగతిలో చేర్చుననబడినది:—

రొమ్ములూ

మూ.దేవ తరగతి

అద్వైతజీవా, అమితకాంతవాను, వెంకటాచార్య కృష్ణ
మాచార్యులు, నందకదాసు, నతాలిప్పల్లిపు జమితీక, సయ్య
దురైయరు ఇనూము, వెల్లూరు కృష్ణస్వామి ముర్తుకృష్ణులు,
కీర్తిపకాశిమిశ్ర, హామిజహంగీరు యనుజీ.

కాంచీపూర్వనలు లా.

మూడవ తరగతి.

ఇక వారున్న అహమదు, మహమదు అద్లుని ఆజీము
మందరవాను, నాబాలినిల్లిపు జయతిలక, నాబాపీరూస్సేను
కీర్వాను, షేరుమహమదు కీర్వాను, ఇమ్మదురహీమాం, వెస్కా
లో మజీను, జత్తా గారు, వాయి వెరెంకెద్ది, అమలపరగళంకరు,
మి. శ. లక్ష్మణంకరు.

(కిమిదలు లా.

రెండవ తరగతి.

పటాలి పిలిచు బయటికి, మహామరు వాణ్ణి, హరి
జనాగతు సమస్తా, శంభుశంక, శ్రీ ఘో కపతన.

మూలం తరగతి.

జ్యోతిష పరమార్థే, జుస్టిఫికేషన్లు గుర్తించి, తరచు జ్యోతిష క్షేత్రే, ఖచ్చణ మనోకేవ్వాలు, మహిమ, కీర్తిప్రకాశ మిత్ర, జ్యోతిషగ్రంథాన ముఖ్యే, ఆత్మారామ, పాపం బలము రాయలింగము, ఆశుల చంద్రశంకర్, మాన్సా, విప్రల కాశీనాథ రావు, రాహుల చూచుచు కడగి మజమాను.

రియలు ప్రాపర్టీ.

మూవచ తరగతి.

పైచిరుగిరికి ఆజాదుడు, పయ్యూరు ఆయిపర్తికి, గజే
పచ్చుర ముఖ్యి, వాగాయన లక్ష్మణ్ స్వామికడు, జు
సెట్టికి వావాస్తిదుబాన్, చిత్తల వాణివాళగూర్తూవూరు.

హిందూ, ముసల్మాను లా

మొదటి తరగతి

శ్రీరత్న చక్రవర్తి

ಕೃಷಕ ಪರಗತಿ

జ్యోతింద్ర) మార్కండ మహతా, మహర్షి సత్య
వారాయణరావు.

ప్రధానిని శౌరవింతుట

లంఘన, జనమి 1:—హోలీపాడునుండి గిరిత్తున
బోవుమండగా దారిలో కార్నావ్యురర్ష ప్రజలు ప్రధానిగా
నుత్సాహముతో గారులించిరి. ప్రధానిగారు జ్యేష్ఠులలో
ఉపస్థితులించిరి. తననెన్నుకొనిన వారల కత్తును కృష్ణజీవుడు
తెలుపుచు తాను మునుపటినుట్లనే పనిచేయుచున్న సంగతిని
వారు విశ్వసించుచున్నను, తాను ప్రజాసామ్యమునం దొకడు.
(ఉత్సాహము) తాను ప్రజలకొకే పాలుపడితి. దైవాను
గ్రహమున శరీరదాగ్ధ్యము గలుగుచున్నట్లు వారికొకే పాలు
పడగలరు. రోజేగిరిని విశేషముగ మూర్ఛుటకు ప్రజలు ప్రస్తత
ప్రభుత్వము జాగరణకాపము నిచ్చిరి దొరతనమువారు తమవా
హనముల నిలుపుకొనిన సేగాని తాను వారిచానుచున్న గుండ
నొట్టెడు. మానవుల చింతించిన వరకు ప్రజాభిప్రాయమును గోరి
చదుగాని పూర్వగ్రహణమున నుండరు. (అత్తరితోత్సాహము)

లు పతాకములు నిలువంపులు మున్నగువలంకారములు చేయబడి
 ను. విడిదియు గుహావారములకు భుజించి వారుకుంతలా
 కేరి. పర తాతాగారు వారికి యంబౌత్తాళావరణమునందంశ
 టను మోటారుబండితో త్రిప్పి అప్పటికి వారికిచూపిరి. గంధక
 ద్వుటియంత్రములను, ఉపవస్తువర్ణయంత్రములను, ఉపవస్తు-రాగి
 లోహములను కనుగు మూలను, కొలుములను వారు వరుసగా
 చూచిరి. అచట ఇరుపక్షిలను పోతపోయెనుండి. అవిరిరి
 కదలించు ముద్రమును వారిని నిలువయుంచు స్థానమునూచి
 పెద్దకొలుములకడ ఉక్తులు కదలించుటకు వారు చూచిరి.
 ముట మెరుగుపనులను పరీక్షక స్థానములను మన్నితపు పను
 ను చూచి వారు విడిదికి వచ్చిరి. అచట నిండు జరిగినది. ఆ
 నిండుకు చాలమంది రాష్ట్రీకు ప్రభుత్వోన్నతులు గూడ
 వచ్చిరి. భోజనాచార గౌరవము కా ర్యా ల య ము ను
 మిగిలిన వారిని ప్రభువుగారు తెలికించిరి. పిమ్మట
 వైద్యశాలను బొంబర పాఠశాలను కార్మికపాఠశాలను బాలి
 శాపాఠశాలను ఇతర స్థానములను చూచి మోటారుబండివార

పట్టణమునంతట తిరిగిచూచిరి. పిమ్మట నాన విడిచికి వచ్చిరి. ఆచట ప్రజలు కుటుంబముల నుపాసేవారు. ప్రభువుగారు సోపానములపై నిలచి పట్టణము పేరిరిగితిమిండి సాక్షి కాదనియు జెప్పెను పురచునియు కీర్తిశేఖరుల జెప్పెన్మేతాతాగా రీయిం ప్రభావం ప్రారంభములు గాన నామెములు గల నొకమునకు నూచకముగా పట్టణమున కాదున పేరు పెట్టబడె ననియును చెప్పి స్వరమున నుడిచిరి. ఇండియా పోయితిమి ప్రజలనుచునులలో శ్రేష్ఠులనుచు నీ సంత్రకాలను పట్టణమును చూచుటకే నేటివరకి వచ్చితిని. ఈ పేరే మన గల చక్రవర్తుల నన్నిటిని కర్తవ్యులసార మచ్చివచ్చిరిం దుటయే ఇండియా దొరతనమువారే నుకల్పము గల 4 కర్తవ్యములలోను తాతాసంస్థమువారు చేసిన భువకార్యముల నభి నందించుటకే నేనివరకి వచ్చితిని. మంపాటేమియునును ఈ శ్రేష్ఠులెల్లీను, కూర్పులక్రీడలనును చూడ మేము నైపుణ్యములను నుపయోగింతురు తాతా కంపెనీవారే మును నోచుచిరి. వారి చూపుచును లేనన్న మే మేమి చేయుకలిగియుండు నో తెలియకు గాన నాసంతమమును గానికీ స్వయముక లేువులు లే నేనివరకి వచ్చితిని మే జేసినగా నున్న తాత్పర్యముగాను గూడ ప్రశంసకు పాత్రులుగానున్నాము. 10 ఏండ్లకికే మీ పోతే కను పొదిలతోను మేములతోను నికి బిజ్జవారణ్యముగ నుం డెను. ఇప్పుడులక్కలేని యంత్రకాలలనుగలిగి 40, 50 వేలపని జలకు నిలయమై ఆలరారుచున్నది. కీర్తిశేఖరుల బుద్ధి తాతా గారి నుకల్ప కునుచును నీని నుడువరకు. ఈ కార్మిక పట్టణమే ఆచుడు కాల్మికి స్మారకచిహ్నమునుగాని సర్ దోయితాతాగారికి గల పిష్టపక్షలవల వారు ఈ పట్టణమును తమకుఁబ్ది గాని పేరును బురను పురచుని పిలువగోరుచున్నారు.

పల్లికు ప్రభువు గారిట్లు వ్రాసేయుచ్చారు:— “పట్టి
వలన ప్రభుత్వ విధాన మొకటి వికసించుచును మాత్రము ముఖ్య
ముగ గననింపఁగలను. బ్రిటను దేశముతోడి సంబంధమున కద
లకయే, నాగు సాంఘిక, రాజకీయార్థిగ్గుద్ది, పొందగలఁగి
వారికి బోధింపఁగలమును.” ఈ సేవ ఈయన భారతి దేశము
నకు గూడ అవకర్తియనును. ఈ స్వ్యాత్మకును బాంధవ్యములకు
గూడ సొంతగఁగోఁతుటచే చిత్తులంకరించుచున్నది. ఇది,
భారతదేశము రాజకీయస్వాతంత్ర్యము బడయుటకు మార్గమే
ర్పడుకరమను తొలగిపోవును. ఈ స్వభావాల బాంధవ్యమే
యెల్లరు మానవసంఘాలో బాధితులకాభావములను దే పొందిం
చును. విరోధాభావమున జరగని నీవనుచులకు బట్టి యీ
భావము ప్రపంచమందంతటను వ్యాప్తమగుచున్నది. దీనిచే,
గ్రీ, గల ప్రతిమానకక్షు లంతయు మోగిట బిడ్డనుచును
అలియుచున్నది. —“ఇండియా” పత్రిక.

కాసు బహుమతులు.

అందుకు, జాతర ముగించునపుడు కట్టించి అట్టివలె
మేడకు జాతరకు జాతర గ్రామములకు లీలుబడినది. వైకు
ఠిట్టించుట గట్టి, కాట్టించుట గట్టి గోదెట్టించుట
మెట్టుమెట్టు మెట్టులూ గ్రామములకు లీలుబడినది.

ప్రజాభిప్రాయములు

I ఆంధ్రనాటకపరిషత్తులు

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కానూపాదకనకు:

అయ్యో, మేము దివ్యరత్న ప్రచురణకర్తల ఆంధ్రనాటక పరిషత్ కార్యక్రమము ప్రకారము పరిషత్ నాటకములు జరుపబడనందున చాల చింతించుచున్నాము. గుంటూరులో ప్లేగు వ్యాధి కారణముచే వెలుకటి కార్యక్రమము రద్దుచేయబడినది. ప్రస్తుత కార్యక్రమము ముందు ప్రచురణపరచెదము.

గుంటూరు-వేంకటేశ్వరచౌదరి

వీలుగా

నైక్రిగి, నాటకపరిషత్ కార్యస్థానము.

II

పత్రికములు పోవుట.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కానూపాదకనకు:

అయ్యో, ప్రాధేనరు జి. వి. అపూరావుగారి దగ్గర నున్న నాకరి వంకమామిడి నారాయణరావు అను కుర్రవాడు ది 30-12-18 తేదీని (బ్రంకులోనున్న) మూడు బంగారుపతకములను ది 30-0-0 కరెన్సీ నోట్లను సంగ్రహించి పరారయినాడు. నోరీనియమై పోలీసువారికి వెంటనే తెలియజేయబడినది. ఆ మూడు పతకములను శ్రీమంతు టంగుటూరు ప్రకాశరావు పంతులు వార్-అఫ్-లా గారును రావుబహదూర్ కలకల కణ్ణునెట్టి గారును సహజరంజని సమాజము పొట్ట పూడిచారును యిచ్చినవైయున్నది.

వానిని యెవరైనను పట్టుకొని ప్రాధేనరుగారికి తెలియజేసినయెడల గొప్పబహుమతి యొసగబడును.

నరసారావుపేట నడింకల్లి పోనుమంతరావు.

III

గుంటూరులో ప్లేగు

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కానూపాదకనకు:

అయ్యో, ఈదఫాను ప్లేగు వ్యాధి గుంటూరులో ప్రజలకించి నెలమయినది. రానుచుండవురం ఆగ్రహారం సంగడిగుంటలో నెప్పటికి 80 మంది జనమునకు పయిగా దీనికి బలియియున్నది. ఈ సంఖ్య మ్యూనిసిపాలిటీ వారు తెచ్చి తెచ్చిన ప్రకార మయినందునకయ్యును. మొట్టటి గొండుపల్లిలో నీరంగియ్యెం నడకకట్టబడినది. కనుకనున్నది కనుకొనినదికి 100 మంది జనం పోలీసులచేతనున్నది. ఇప్పటికి వ్యాధి అగ్రశ్రేణి. మ్యూనిసిపాలిటీవారి సాయ సేవలమాలము లేక సాయము కొన్ని వేల జనులు సంగడిగుంట ఆగ్రహారములకు వదిలిపెట్టబట్టికాని లేకపోయిన నెలకడనం పడినందునకాని దెవులకెయి.

పట్టణమునందు అల్లకల్లోల మగుచుండ మ్యూనిసిపల్ ఛైర్మన్ కేసు గారు కౌన్సిలరులు మాత్రము నుల్లిదల్లి నున్నారు. పోలీసు మా కలెక్టరు గారు రయినను శ్రద్ధతోనికొన్నారా? వారేమి జోక్యము చేసికోలేదు. దొంగలుబడ్డ అటునెలల కేదో మొరీ నెను సామికిగా మొన్నమాత్ర మొక మీటింగుచేసి ప్లేగు నివారణ నిమిత్తమై రు 1500 లు (పదిపానువలదు) గాంక్ష చేసినారుట. బొత్తుగా చేతులు ముడుచుకొని మాధునికటకంపై యిది కొంతమేరే. కాని యీజాగ్రత ముందుగా నెందుకు లేకపోయెను?

“మ్యూనిసిపల్ వారేమియు చేయలేదు” అని జనులు నిందించుచుండుటచేత రోషముగల నొక మ్యూనిసిపల్ సభాధ్యక్షుడు ముక్కునెత్తచేసి గట్టిగ పోట్లాడినట్లు వదలి, గత మార్చిలో ప్లేగు ప్రవలించినప్పుడు నేలద్రోగము ఖర్చుపెట్టినందునకు ప్రభుత్వమువా రాక్షేపించినట్లును, అందుచే కలెక్టరు గారేమి మ్యూనిసిపల్ ఛైర్మన్ కే గారేమి యిప్పుడేమియు చేయక నే నేమేచిగట్టును కట్టాకట్టి విన్నాను. ఇదియే నిజమయినా నేనెవరైనను నెక్కో నామొచ్చునెట్టికొండ కట్టుదు పీకెట్టునిండాల్సి నెక్కడు బొత్తుగ జోక్యము కలుగజేసి కోసండుటకు నివాహ్నలే. అట్లేపట్టి అనాగృహి అన్నట్లు ఖర్చుపెట్టదలచినప్పుడు అనుభవముగ నెప్పుడోనామొచ్చు ఖర్చుపెట్టుట అసంభవం నేమియు చేయకపోవుటయు యధికారులలోపమగుటకు సంజెహమలేదు. జనవీ పిల్లికరిమార్చి నెలలో ప్లేగు నశించు ననుట వీలలేదు. ఈలోగా నెంత జనం నశించి వలనయున్నదో డాక్టరు ము న్యూనిసిపాలిటీకి హెల్తు అఫ్

నడుగను ప్లేగు అఫ్ సరుగ నియమించుట యుక్తమని నా నమృతము.

రీ, లక్షల జనాభాగల చెన్నపట్టణములో ప్లేగు వ్యాధిం చుకుండ నశించితేయుట సాధ్యమయినప్పుడు నలుబదివేలజనులు గల గుంటూరులోనే ప్లేగు పురగును మొదలంట నశించితే యుట సాధ్యమేలకా లేదో దియావ్యామ, దియావ్యామననేల? అక్కడివారు శ్రద్ధాశువులు. సమర్థులు.

గుంటూరు.

పోరుడు.

ii

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కానూపాదకనకు:

అయ్యో మామునిసిపల్ ఛైర్మన్ కే పి. యతిరాజులు నాయుడుగారు గత నెల 24 వ తేదీని మునిసిపల్ ఆఫీసు ఆన రణములో ఒక సభ గావించిరి. అట్టిసభ ప్లేగు వ్యాధి, దాని నివారణ, చూడములు మొదలగు విషయముల గురించి ఆయన ర్వేదవైద్యులగు చంద వేంకటసుబ్రహ్మణ్యము కామ్యుల వారు ఆయుర్వేదవైద్యులకు ప్రకార మువ్వసించిరి. డాక్టరు రంగనాథులు నాయుడుగారు ఆగ్రాస నాధిపత్యము వహించిరి. కొండ వేంకటసుబ్రహ్మణ్యులగుటగానూ జేవ గుప్తు శేషవలపతిరావు పంతులుగారు, చట్టి నరసింహారావు పంతులుగారు పి. యతిరాజులు నాయుడుగారు గుంటూరు ముఖ్య వ్యూహణ్యులుగారు మున్నగు వైద్యులు సభ నలంకరించిరి. మొత్తముంచి వైద్యులు సభ నలంకరింపక పోవుటచే వారు ఆయుర్వేదవైద్యము నేటులు గౌరవించుచున్నది తేటపడగలదు.

కామ్యులవారు ప్లేగు వ్యాధి ఎక్కడెక్కడ వచ్చునది, దానియొక్క గుణములగురించి విపులముగా కాస్త్ర ప్రభావ సహితియుగ నావర్ణనించిరి. ఆయుర్వేదకాస్త్రమునుబట్టి చూడగా ప్లేగువ్యాధి ఒక ఎలకలవలననేగాక మఱికొన్ని చిన్ని జంతువులవలననూకాడ కలుగుచున్నవనియు, అందులో సాల్మోనెలవలన కలుగుకట్టి ప్లేగు చాలా అపాయకర మయినది యనియు వారు విడిచిరి. సాల్మోనెలవలన కలిగిన ప్లేగు బొమ్మలో సాల్మోనెలవలనకూ గూడునంటి కల అందుచు గను పించునని వైద్యకాస్త్రము గ్రంథమునుండి చదివి వినిపించిరి. ఈలోగమనకు ముందు వారియొద్ద నున్నదనియు బారిని వారు వ్రాదరాబాదులో ప్లేగు వచ్చినప్పుడు ఉపయోగించి అనేక మందికి తుదిచ్చినా వనియు, ఆయనయే మాయూరిలో ఇచ్చి తనగా నిచ్చెదమనియు వాడిచిరి. అటులేనాత కొండ వేంకటసుబ్రహ్మణ్య పంతులుగా రిట్లువర్ణనించిరి. ఆలోపతిలో (అంగ్లము వైద్యము) ప్లేగునకు కలెక్టరు మందు లేదని డాక్టరు చెప్పుచున్నా చిని నుడిచిరి. నీరూగు ఉపయోగించి చూచుట సమంజస మని విడిచిరి. మామునిసిపల్ ఛైర్మనుడు గారు ఆయనయే లేకు అఫ్ సరుగ నుంచి ఉపయోగించుటకు ఇచ్చగించుటచే వారికి ఆయుర్వేద వైద్యమునందుగల అభిమాన మును జేసోళ్ల చాటుచున్నది.

గుంటూరులో శేటికట్ (31-12-18) ప్లేగు వ్యాధి తగిలినవారు 115 మంది మృతి నొందినవారు 75 మంది ప్లేగుజ్వరము వేయించికోనినవారు సుమారు 3000 గృహములకు వదలి వెట్టినవారు 10,000 మంది కంటే నెక్కువమంది గలరు. ఇంక నా వెక్కండ్రు గృహములకు వదలి వెట్టచున్నారు. దొంగల యొక్కభయము ఎక్కడగా నున్నదని ప్రజలు భయపడుచున్నారు. కదలిన ప్రదేశములలో ప్రభుత్వమువారు ఎక్కడ మంది పోలీసు కాచలా నుంచి కాచాడుల సమంజసము. టీకాలు వేయించుకొనినవారిలో అయిదుగురికి ప్లేగు వలననినది. ఇరువురు మృతి నొందినారు. మునిసిపాలిటీవారు గాని, పుర ప్రముఖులుగాని ఇంతవరకు డోరియంటి పాకలు వేయించకపోవుటవలన గృహములకు వదలిపెట్టినవారు పడు పొట్టు చెప్పుటకు వీలులేదు. వారు మిలిగిరాగములలో వచ్చియుండుటచే నచ్చటను ప్లేగు వ్యాధింపుచున్నది. ఇంతకునెను అందుచేయమై కడుశ్రద్ధ మా మునిసిపాలిటీవారు కహించెదరుగాక యని కోరుచున్నాము.

గుంటూరు.

విలేఖరుడు.

iii

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కానూపాదకనకు:

అయ్యో, ప్లేగునండి పురవాసులను సందరించుటకు గుంటూరు పురపాలన సంఘమువారు చేయు ప్రయత్నములను గూర్చిన నా చిన్న వనదిని ప్రచురము చేయవలసి ప్రాధింపుచున్నాను.

ఇప్పుడు జనులు క్రిక్కిరిసియుండు ఆగ్రహములలోను, సంగడిగుంటలోను ప్లేగు వ్యాధి హట్టాత్తుగ కనిపించినది. మిగుల విచేతముతో అచ్చటివారు గృహములకు విడిచి గ్రామాం

తరములకును, పురము వెలుపకు వేసికొనిక చిన్న సావిళ్లలోకి వెళ్లుచున్నారు. ఈలోపుక ఈవ్యాధి, ఈగలు, దోమల ద్వారానే తప్ప, మనుష్యులద్వారా అంటుకొనదనియు, కిరసనాయిలు ఎచ్చల్తో అంతయోగ్యమైన విరుగుడు కాదనియు, గగన్న మెంటు ప్రకటనలు రాగా పురపాలన సంఘమువారి దివరకు దీరినది. యమై ఎక్కడ ఖర్చుపెట్టిన ట్టిప్పుకు ఖర్చుపెట్టకాలమన్నాడు. అయినను, వలయు స్థలములలో సహాయము చేయుటకును బౌషధ సహాయము చేయుటకును, ప్లేగుపనివారలను హెచ్చుచేయున్నాను. వీరు రిపోర్టులు చేయగానే డాక్టరుగారు వీరి చేతులకు బౌషధముల నిచ్చుచున్నారు. అదియుగాక ఈప్లేగు మొదలే అంటుకుండ నుండునటుల టీకాలువేయుటకు ఒక ఆసిస్టెంటు సర్జనుగారిని ప్రిత్యేకపఠది, ఆనుపట్టిలో ప్లేగు దోగుల చికిత్సచేయుట కొకవార్డుకుకూడ ప్రత్యేకించినాచుని డాక్టరుగారు చెప్పియున్నారు. ఈ సర్కారుద్యోగులు చేయునేరగాక మిషనరీ డాక్టరు ఉత్సాహికులగుట ఎందరికీ టీకాలు వేయుచున్నారు. ఇందరిన్ని వనులు చేయుచుండగా వీదలను అదరించుటకును నిమితి ఉద్యోగులు తమపని చేయునటుల ఎతిరాజుల నాయుడు సుబ్రహ్మణ్యముగారు వ్యాధిగ్రస్తుల గృహముల ద్వంద్వియాదరించుచున్నారు. వీరి సహాయము పొందుచున్న వీదలు పత్రికలకు వ్రాయువారివారు గనుక అందరికి తెలియదు.

ఇప్పుడు గుంటూరులో కలిగినది దురదృష్టమైనది, సంగడి గుంటలోని వీదశల నివాసములలోను, చిన్న బజారులలో వీదలలోని మహమ్మదీయుల ఇంతువంతులలోను నీవ్యాధి ప్రినే శించిన నేమి చేయుదుమా యని పురపాలక సంఘమువారు చాల భయపడు చున్నారు.

ఇంతలో అనండులు వీదలలోని నాయకులు దీని విషయమై శ్రద్ధపువ్వుకొనవలయునని ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. వీరు పురపాలక సంఘమువారు కలిసి పనిచేసిన పట్టణమున కెంతయో మేలు. ఇప్పుడు దురదృష్టమున్నవారు, తెలిసినవారు స్థితిశలవారు గనుక మేలైనది చేయగలరు. తెలిసి స్థితిశల వీదవారిలో నీ వ్యాధివ్యాపించిన వారికి మేలైనది తెలియదు. తెలిసిన వారిని జేయుటకు శక్తిలేదు.

కనుక పురనాయకులైనవారు, వీదల వీధులకు వెళ్లి, వారిని టీకాలువేయించుకొనుచుయు, కుప్పగా లెచుచు త్రాగుచుండుండ వలయుననియు హెచ్చరించిన పురమున తెలియు మేలుచేసినవారగుదురు. అదియుగాక మ్యూనిసిపాలిటీవారు ఈ వీధులకల్లి నివాసముల నేర్పాటు చేసికొనుటకు పురమువెలుపకు స్థలములకు ప్రత్యేక పఠచి నారు. వీదలైనవారు గుడిసెలను వేసికొనవలయు. అక్కడ కొన్ని గుడిసెలను కట్టుటకు గారు చురూనెట్టి ఆ చురూలను పురాధికారులతో కలిసి వీదల మేలుగిమిత్తమై ఖర్చుచేసిన మిలముగోరు, యోగ్యముగను ఖర్చుపెట్టరమ్మును. అటులగాక కట్టపడి పురేయువారలకు, నిరుత్సాహులకు వ్యాధిముగ నుండదు. గనుక గుంటూరుపురనాయకులైనవారు, పుర పాలన సంఘమువారితో కలిసి, లాభాపేట చిన్ననిబారులలో ప్లేగు విశేషము వ్యాపించకముందే, శ్రద్ధపడి, ఏకీకరించి పనిచేసిన భగవంతుడు మనలకు కలూపించి మన పట్టణమును సంగడించును. అటులగాక అన్యోన్యనందలతో కాలముగడుపుచుండిన, ఈ క్రిక్కిరిసిన ప్రతేకములలో ప్రవేశించిన జబ్బులు పట్టణమునకు విశేషము కీడుచేయుచుండ ఎప్పుడును విడువలేదు. అదియుగాక నీ ప్రదేశములు మార్కెట్టుకు అన్ని ఆంగ్లభూతు సహాయముగ నున్నది గనుక సర్కారులు చేయుచున్న వారిని దూషించక వారితో మననాయకులందర కలిసి పురేసిన యక పట్టణమునకు మిగుల మేలు.

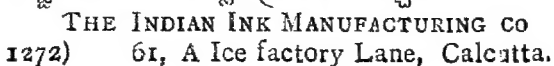
గుంటూరు

పురవాసి.

సంధిసభ ; ప్రతినిధు ప్రతినిధులు

అందరు జనరి 1:—తెగ్గరినులో జరుగనున్న సంధి సభకు బోవలయు ప్రతినిధుల పేర్ల వధికారులు తెలియబడిరి. (ప్రధాని బాల్ఫూరు బోవర్లా వైకౌంటువార్డింజి (విదేశకార్యాలయాధికారి) వర విలియము ట్రైరెలు విదేశకార్యాలయ ప్రధానసహాయకుడు వర రూయియాలెటు వర ఎక్విరంవార్డు వర రాల్ఫు పేనెట్టి వర ఆయ్యుక్ల వారము. ఈ ప్రతినిధులు తమ తమ వర్గములలో పోవుదురు. వీరిలో ననేకులు ఈ నెల 4 వ తేదీని బారింగు కాసులో బయలుదేరెదరు. అయినను బోవర్లా ప్రధానిగారు రిచ్చేవారములో గాని పోవాలరు. బాల్ఫూరుగారు ప్రాన్సులోనే యున్నారు. సంధిసభ జనవరి 12 వ తేదీ నారంభమగు నని తలంపబడుచున్నది.

మధురమైన మంచిమందు

కేరొల్.
వానలలేడు, ఏరుచిలేడు,
దీనివర్ణము, పులితేపురాదు,
భేదులు గావు, దినము కాతగిన
కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము
గ అయ్యెలాగున గర్భ శోధన
గావించును.

1 పౌను నీసాలు
నీసా 1-కి వెల
రు. 2-8-0, 4-0-0.

**శ్రీ జరు గారి
లీవరు టానిక్.**

వైద్యమునకు మంచిమందు.
రోగులకు సంభవించు తల
కొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కార్య
మువలన గలుగు బాధలకును,
అలవలకును, అకలిబాధకును,
వికాసవిహీనతకును అరోచిత
కును, తల తిరుగుటకును, విసు
గునకును, అజీర్ణ భేదికినిమంచిది.
నీసా వెల రు. 1-8-0.

కుల్ హట్టి.

ఎరువుగా నున్నను నెరసి
నను వెంట్రుకలను తక్షణమే
మినమినలాదు నలుపుగా గాని
గోధుమరంగుగా గాని మార్పు
గలదు. స దో ష లి త ము
కాశ్యతము.
ఈ సాల్వేషన్ డ్రై వెల్వె 1-కి
రు. 2-0-0.

W. E. SMITH & Co., Ltd
Pharmaceutical Chemists &
Druggists, Mount Road,
MADRAS.

దబ్బియు. ఇ. సిత్ అండు కో.,
(లిమిటెడ్)
మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు
మదరాసు.

మాండులు గోరునప్పుడు యీవత్రిక జేరునుదాహించిన గోరెదము
368

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జికి, మంచిమందు
దబ్బి 1-కి అ. 5. 12-కి రు. 2-8. 10-కి రు. 25.

తామర ఒక విధమైన పురుగుల వలన చర్మముమీద
గాని, వెంట్రుకలలో గాని, లోచర్మములో గాని, గోళ్లలో
గాని బుట్టకమ్మును. పురుగులలోని భేదములబట్టి తామరలోను
రెండు మూడు భేదములు గలవు.

గుర్తులు :—మరద, ఉంగరములవంటి చుట్టు, పొక్కు
లు, రుక్మాబిడ్డ, వెంట్రుకలు ఊడిపోవుట మొదలగువి.
కొంచెముగా తేలి తేరవంతట వ్యాపించి నిద్రపట్టని జిల
వీర్చును.

చికిత్స :—పురుగుల జంపి చెడిపోయిన చర్మమును
మంచి స్థితిలోనికి తెచ్చుట ఆయియున్నది. ఇందులకు చేయ
వలసిన వైద్యము :—1. మందు లోచర్మములోనికి పోవు
యను. 2. పురుగుల జంపు మందును వాడవలయును. 3. పురు
గు తిరిగి పుట్టవండ జేయవలయును.

అమృతాంజనందీపో - బొంబాయి - మద్రాసు

విజ్ఞానచంద్రికా పరిషత్
బహుమానముల సనేకములను గడించిన
శ్రీమతి కంచనవల్లి కనకమ్మగారి

గ్రంథములు
అమృతవల్లి

అత్యద్భుతమైన నవల. కథనము లోబడుచుండును
వెల 1-4-0.

బుద్ధచరిత్రము

అవతారపురుషు డగు వీరవచిత్త మిక్కిలి మనోహర
ముగ రచింపబడినది. చక్కనితైలి. మంచి అచ్చు. వెల 0-8-0.
చిరునామా: ఆంధ్రప్రతికాలయము,
కంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

మీ కవనరమయినచో

యెల్లత్రైపుంబుమైనట్లొని కరరి పోతపోయినట్లొ గాని పనులను గురించియు,
సమస్య, ఇనుపవాసములు, చంపులు పంపులుగ వంచబడిన కేకులు కోణములుగా
బుద్ధిబట్టి కనుగొనబడుట ఇంకను వివిధమైన ఇటువ సామానులను గురించిన అన్ని
విషయములను గురించినను ఈ క్రింది కలెండరినాలోనే సంగతిసందర్భముల ఫలహా
వాలోచించవలసినది. ఏడు నామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటలోను కోరి
మందిత వానిని భజించుటలో భరతరాచేయలలోను గొప్ప పేరు ప్రకాశింపవారు.

అంతయును ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

చార్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్, కలెండర్లు సం కిరీ రు,
మదరాసు

(ప్రెస్ మ్యాజిక్ గోరునప్పుడు ఈ వత్రిక జేరు కూడ మదహరింప గోరుచున్నారు.)

స్వదేశి కత్తులు

హాల్ గ్రాండు మంగలి కత్తులు 1-2-0
తేలిక కత్తులు 1-0-0
కార్కులతియునది, చాకు అన్ని కలసినది
(ప్రయాణీకుల కెక్కుడుపయోగకరము) 1-8-0
డి. బ్లెమరోగర్ను చాకులు 1-0-0
సింగిల్ బ్లెమచాకులు 0-6-0
డెన్సు కత్తులు 0-4-0
సింగిల్ బ్లెమ చాకులు(చిల్లరమల్లరక నులకు) 0-4-0

స్వదేశి ఇండస్ట్రియల్స్ కంపెనీ,
962 లిమిటెడ్, కంజీవరం.

AWARDED
GOLD MEDAL 490
IN THE
BARODA EXHIBITION
For its Sweet Lasting & Delightful Smell
TO
THE WORLD-RENOVED
OTTO PARASTAN (REGD.)
Therefore, please just try and enjoy.
Prices: 1 oz. 1 dram. 1/2 dram. Card.
2-0-0 0-12-0 0-8-0 0-1-0
Sample Free on sending 3 annas postage Stamp.
ALSO, PLEASE TRY OUR
PARASTAN HAIR OIL (REGD.)
Free from mineral oils. Best for the Hair.
Prize Re. 1, and Postage Extra.
Sample Free on sending 1 anna postage Stamp.
The Parastan Perfumery Co.
No. 1, PYDHONIE, BOMBAY 3.

301 పాశ్చాత్య వేంకటాచల 394
పండితులవారి సిద్ధాంతధర్మములు.

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రల నిర్వహణను
చరికింపుడు.

ప్రతి నత్యరచనను లక్షలకొలది నీసాను విక్రయించ
బడుచున్నది.

ఇండియానా హార్మోనిక్ కాక; బర్బా, సిల్వో,
మరియెట్, గో, ఫీ, బెలెం, ఈస్ట్రాఫ్రికా, మున్నును
ప్రత్యేకములవారు బూడ్ నీ సిద్ధాంతధర్మమును, ఉపయోగించు
చున్నారు.

మహాభాగము "విశేషముగ భాగ్యవంతులగు" కస్తూరి
మాత్రల నీసా వి యింట నున్న యెడల, బూటికి వైద్యుని
నకుయ్యను, నిరీక్షించి, వెంటనే పట్టుకొనుట రస్సిపోవును.

శిశువు, శిశువారము, బిడ్డలు, పూర్వజాతము,
ఇద్దరము, మాండ్లము, మలబద్ధకము, దబ్బ, గలము పోప్పి,
బలహీనత, అనాకోగ్యము, చెడ్డనీటిమండి గలగు వికారము,
చిన్న చిట్టల గలగు ఇద్దరము, దబ్బ, వాయువు, కురియు
కశిక లోగములును, ఈ సిద్ధాంతధర్మ సేనసనే హాస్యరమణగా
పోయి గుణము గలగును.

వైద్యులలో న శిశువధను అగునట్టియు నవయోగక
రములను కర్మాటక మూలకలయందును యావధములను
రమూరు చేయుచుండును.

3 అచ్చులైన యాకాష్టాపాగ గురులు, ప్రతి నీసాయం

యను ఉండును; బూడి నీసికొనవలెను.

అనునానాచిత్రము, ప్రతి నీసాతో నూటి

యందును, కింది మాత్రలన్న నీసా కియో కా

మాత్రము.

6 నీసా కియో కా 2 రుపయించును.

12 నీసా యాకాష్టాపాగ 1-2-0

24 నీసా యాకాష్టాపాగ 2-4-0

48 నీసా యాకాష్టాపాగ 4-8-0

నదు ప్రకాశములకు నూతన ఆయుర్వేద

దీనిని సిద్ధాంతధర్మమున జోరవను.

కలెండరు: శ్రీ సీతా భాగవత వైద్యశాల, మైసూరు